

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Klassiõpetaja õppekava

Annaliisa Post

ÕPETAJA KUI SISULOOPA SOTSIAALMEEDIAS: INSTAGRAMIS HARIDUSLIKKU
SISU JAGAVATE EESTI KLASSIÕPETAJATE KOGEMUSED

Magistritöö

Juhendaja: õpetajahariduse nooremlektor Pihel Hunt

Tartu 2025

Eestikeelne kokkuvõte

Õpetaja kui sisulooja sotsiaalmeedias: Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate kogemused

Aina enam õpetajaid kasutab sotsiaalmeediat professionaalsetel eesmärkidel. Magistritöö eesmärk oli välja selgitada Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate arusaam oma identiteedist, Instagrami kasutamise tajutud toetusest õpetajatele ja väljakutsetest Instagramis. Valimisse kuulus 11 klassiõpetajat, kellega viidi läbi poolstruktureeritud intervjuud. Andmeanalüüsis kasutati kvalitatiivset induktiivset sisuanalüüsi. Tulemustest selgus, et Instagramis hariduslikku sisu jagavad õpetajad identifitseerivad end hariduse kõneisiku, kolleegide toetaja ja õpetajast tavakasutajana. Õpetajate sõnul pakub Instagram neile sotsiaalset ja materiaalselt tuge, lihtsustab tööd ning toetab isiklikku arengut. Väljakutsed on seotud ebakindluse, eetiliste dilemmade, Instagrami haldamise ja teiste riikide õpetajate kontodega vähese samastumisega. Tulemusi saab kasutada näiteks klassiõpetaja õppekava arendamisel.

Võtmesõnad: *sotsiaalmeedia, klassiõpetaja, Instagram, identiteet, kvalitatiivne sisuanalüüs*

Ingliskeelne kokkuvõte

Teacher as a content creator on social media: the experiences of Estonian primary school teachers sharing educational content on Instagram

Teachers are increasingly using social media as a professional tool. The aim of the master's thesis was to understand Estonian primary school teachers' perceptions of their professional identity, the perceived support provided by Instagram, and the challenges associated with using the platform. The sample consisted of 11 teachers with whom semi-structured interviews were conducted. Qualitative inductive content analysis was used for data analysis. The results revealed that teachers who share educational content on Instagram identify themselves as educational spokespersons, colleague supporters, and regular users. According to teachers, Instagram provides them with social and material support, facilitates their work and supports personal development. Challenges are related to insecurity, ethical dilemmas, Instagram management and lack of identification with foreign accounts.

Key words: *social media, primary school teacher, Instagram, identity, qualitative content analysis*

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Teoreetiline ülevaade	5
1.1 Sotsiaalmeedia ja õpetajad	5
1.2 Õpetajad sotsiaalmeedias sisuloojatena	7
1.3 Õpetajate professionaalse sotsiaalmeediakasutuse väljakutsed	9
1.4 Uurimusprobleem, -eesmärk ja -küsimused	10
2. Metoodika	11
2.1 Valim.....	11
2.2 Andmekogumine.....	12
2.3 Andmeanalüüs.....	14
3. Tulemused.....	15
3.1 Õpetajate identiteet Instagramis.....	15
3.2 Instagram kui õpetajatöö toetaja	18
3.3 Väljakutsed Instagramis.....	23
4. Arutelu	28
Tänuõnad	31
Autorsuse kinnitus	31
Kasutatud kirjandus	32
Lisa 1. Värbamiskiri	
Lisa 2. Intervjuu kava	
Lisa 3. Informeeritud nõusoleku leht	
Lisa 4. Näide suhtlusest ChatGPT-ga	
Lisa 5. Koodipuu uurimisküsimuse „Kellena identifitseerivad end Instagramis hariduslikku sisu jagavad Eesti klassiõpetajad?“ lõikes	

Sissejuhatus

Sotsiaalmeedia on muutnud inimeste elu erinevates valdkondades, sealhulgas hariduses. Lisaks isiklikule sotsiaalmeedia kasutamisele saavad õpetajad sotsiaalmeediat kasutada professionaalsetel ehk tööga seotud eesmärkidel. Tänu sotsiaalmeedia laialdasele levikule on õpetajatel ligipääs rohkematele materjalidele õpetamiseks ja enda täiendamiseks kui kunagi varem. Seejuures võimaldab sotsiaalmeedia õpetajatel suhelda lisaks töökaaslastele teiste õpetajatega üle maailma.

Õpetajatel on võimalik olla sotsiaalmeedias nii tarbija kui ka sisulooja rollis. Tarbijatena saavad õpetajad sotsiaalmeediast juurde uusi teadmisi, ideid ja materjale, mida nad saavad oma töös rakendada (Prestridge, 2019). Mõned õpetajad peavad tarbimise kõrval oluliseks ka sisuloomet ja kasutavad sotsiaalmeediat haridusliku info levitamiseks, näiteks jagades oma mõtteid ja tehes postitusi oma õpetamiskogemusest (Richter *et al.*, 2022). Hariduslikku sisu jagavate õpetajate kirjeldamiseks on viimastel aastatel võetud kasutusele erinevaid mõisteid, näiteks hariduse mikrokuulsus, hariduse mõjuisik ja *online teacherpreneur*. Samas puudub eesti keeles ühtne mõiste sotsiaalmeedias tegutsevate õpetajate kirjeldamiseks.

Viimastel aastatel on hakatud uurima, kuidas õpetajad kasutavad erinevaid sotsiaalmeediaplatforme professionaalsetel eesmärkidel. Õpetajate Instagrami kasutamise kohta on tehtud mitmeid uuringuid, ent teadlased on üksmeelel, et see teema vajab rohkem uurimist (Carpenter *et al.*, 2020; Richter *et al.*, 2022). Seejuures on Instagram nii Eesti (Pukk, 2024) kui ka teiste riikide, näiteks Hispaania (Marcelo-Martínez, 2024), õpetajate seas üks populaarsemaid platforme. Õpetajad kasutavad Instagrami näiteks ideede saamiseks, teiste teadmistest ja kogemustest õppimiseks, haridustöötajate kogukonna arendamiseks ning teiste õpetajatega koostöö tegemiseks (Carpenter *et al.*, 2020). Samas toob Instagrami kasutamine õpetajale kaasa mitmeid väljakutseid, näiteks peab ta lähtuma eetilistest printsiipidest ja austama õpilaste privaatsust (Newton & Williams, 2022). Seejuures lisavad õpetajatest sisuloojad õpetaja identiteedile uusi tahke ning nad võivad mõjutada ka tulevaste õpetajate identiteedi arengut (Carpenter *et al.*, 2023). Eeltoodust lähtuvalt on oluline uurida hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate kogemusi Instagramis, et saada arusaam nende identiteedist ning Instagrami tajutud mõjust nii neile endale kui ka teistele osapooltele.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Sotsiaalmeedia ja õpetajad

Sotsiaalmeedia ja sotsiaalmeediaplatformide tähendus on viimase paarikümne aasta jooksul palju muutunud: enne 2010. aastat oli neid mõisteid kirjeldades rõhk inimestel ja kuidas nad suhtlevad, ent hiljem on tähelepanu nihkunud rohkem sisu loomisele ja jagamisele (Aichner *et al.*, 2021). Sotsiaalmeediaplatformide ehk sotsiaalmeedia teenust pakkuvate veebilehtede ja rakenduste alla kuuluvad näiteks Facebook, Instagram ja X (endise nimega Twitter) (Prestridge, 2019).

Tänapäeva maailmas on sotsiaalmeedial oluline roll erinevates valdkondades, sealhulgas hariduses. Õppetöös saavad õpilased ja õpetajad sotsiaalmeediat kasutada erinevatel viisidel, näiteks koostöö tegemiseks ja infovahetuseks (Otchie & Pedaste, 2020). Seejuures peavad õpetajad oluliseks, et tänu sotsiaalmeediale jõuavad nendeni teiste õpetajate loodud õppematerjalid ja uued veebikeskkonnad (Marcelo-Martínez, 2024). Õpetajate sotsiaalmeediakasutust on uuritud ka nende ka nende käitumisviisi põhjal. Nii toob Prestridge (2019) välja nelja tüüpi õpetajatest sotsiaalmeediakasutajaid: infotarbija (inglise keeles, edaspidi lühendiga ingl. *info-consumer*), infovõrgustaja (ingl *info-networker*), omakasupüüdlük kaasautor (ingl *self-seeking contributor*) ning kutseline õppija (ingl *vocationalist*).

Õpetajate üldisele sotsiaalmeedia kasutamisele lisaks on uuritud ka konkreetseid platvorme. Näiteks on leitud, et õpetajad kasutavad Pinteresti ideede kogumiseks ning spetsiifiliste õppevahendite ja kindla sisuga materjalide leidmiseks (Schroeder *et al.*, 2019). Teisalt selgub samast allikast, et vanema kooliastme õpetajate seas on levinud arvamus, nagu oleks Pinterest mõeldud algkooliealistele suunatud materjalide jagamiseks, mistõttu otsivad nad materjale mujalt, näiteks Facebooki professionaalsetest gruppidest. Eesti õpetajate puhul on täheldatud, et professionaalsetest Facebooki gruppidest saavad õpetamistegevusega seoses abi nii passiivsed kui ka aktiivsed kasutajad (Siik, 2021).

Mitmed autorid (nt Carpenter *et al.*, 2022; Veletsianos, 2017) on uurinud ka õpetajate käitumist X-is. Tänu haridusega seotud teemaviidetele puutuvad õpetajad kokku paljude neile sarnaste huvidega kasutajatega (Veletsianos, 2017). Siiski erineb kasutajakogemus olenevalt sellest, milliseid teemaviiteid kasutatakse (Carpenter *et al.*, 2022). Õpetajad kasutavad enim selgesõnaliselt haridusega seotud ja tänu sellele kergesti leitavaid teemaviiteid, näiteks #edchat, mis viitab sõnadele *education* (eesti keeles, edaspidi lühendiga ee, haridus) ja *chat* (ee vestlus)

(Carpenter *et al.*, 2019). Samas ei pruugi õpetajad üles leida spetsiifilisemaid ja mitte selgesõnalisi teemaviiteid, mis on näiteks akronüümina tuletatud mitmest sõnast, mistõttu ei pruugi nad alati geograafiliste piiride hägustumisest kasu saada (Carpenter *et al.*, 2022).

Uurijad on veel vähe tähelepanu pööranud õpetajate TikToki, kus suhtlusest suurem fookus on ideede ja abivahendite leidmisel, kasutusele (Carpenter *et al.*, 2024). Erinevalt formaalsest haridusest pakub TikTok õpetajale võimalust end harida läbi lõbusa, naljaka, meelelahutusliku, mängulise ja väljendusrikka sisu (Hartung *et al.*, 2023). Kuigi TikToki levinud meelelahutuslik lähenemine aitab õpetajatel kaasahaarava sisuga edasi anda ka innovaatilisi õpetamisviise ja jagada didaktilisi nõuandeid, võib liigne meelelahutuslikkus vähendada nende autoriteeti (Vizcaíno-Verdú & Abidin, 2023).

Sarnaselt TikTokile on õpetajate Instagrami kasutamist seni veel vähe uuritud, ent senised uuringud on leidnud, et õpetajad kasutavad seda sotsiaalmeediaplatformi erinevate professionaalsete eesmärkide saavutamiseks (Carpenter *et al.*, 2020; Richter *et al.*, 2022; Shelton *et al.*, 2020). Õpetajad kasutavad Instagrami näiteks ideede saamiseks, teiste teadmistest ja kogemustest õppimiseks, haridustöötajate kogukonna arendamiseks ning teiste õpetajatega koostöö tegemiseks (Carpenter *et al.*, 2020). Instagramis hariduslikku sisu jagavad õpetajad peavad selle platformi tugevuseks näiteks võimalust suhelda teiste haridustöötajatega, olla oma töös läbipaistev ning tõsta õpetajatöö mainet (Pukk, 2024).

Sotsiaalmeediaplatformide, kus õpetajad tegutsevad, nimetamiseks on tuletatud uusi sõnu. Nii on kõnekeeles võetud kasutusele sõna TeachTok, mis on saadud TikToki ja *teach* (ee õpetama) liitmisel (Vizcaíno-Verdú & Abidin, 2023). Sarnaselt on Instagrami ja *teacher* (ee õpetaja) liitmisel saadud Teachergram ja *teachergrammer*, mis viitab õpetajate loodud või hariduslikku sisu tarbivatele Instagrami kasutajatele või hariduse mõjuisikutele (Davis & Yi, 2022).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et sotsiaalmeedial on haridusvaldkonnas oluline roll ja õpetajad saavad sotsiaalmeediaplatforme, näiteks Pinteresti, X-i, TikToki ja Instagrami, kasutada erinevatel professionaalsetel eesmärkidel. Sotsiaalmeedia toetab ka õpetajate professionaalset enesearengut. Samas ei kasuta õpetajad sotsiaalmeedia ühtmoodi ning saadav kasu sõltub nii individuaalsetest eesmärkidest kui ka platformi kasutusviisist.

1.2 Õpetajad sotsiaalmeedias sisuloojatena

Sotsiaalmeediakasutajad saavad olla nii sisuloojad kui ka tarbijad. Sotsiaalmeedia laialdane levik on viinud erinevat tüüpi sisuloojate kirjeldamiseks uute mõistete kasutusele võtuni ning sisuloojaid on nii teistes riikides kui ka Eestis palju uuritud, ent sarnaselt sotsiaalmeedia mõistele puuduvad sisuloojate tüüpide kirjeldamiseks ühesed ja põhjanevad definitsioonid (Mesipuu, 2022).

Sisuloojate, sealhulgas haridusvaldkonna sisuloojate, teemaga on tihedalt seotud mikrokuulsuse (ingl *micro-celebrity*) ja sotsiaalmeedia mõjuisiku (ingl *social media influencer*) mõisted (Carpenter *et al.*, 2023). Mikrokuulsustele on omane kergesti tarbitava isiksuse loomine, enda isikliku elu jagamine veebis, tihe suhtlus jälgijatega ja nende kohtlemine fännidena (Marwick, 2015). Sarnaselt mikrokuulsustele on sotsiaalmeedia mõjuisikud justkui tavalised internetikasutajad, kes jagavad oma isiklikku elu tekstide või visuaalide kaudu, ent sotsiaalmeedia mõjuisikuid iseloomustab ka suur jälgijaskond ja tasu – näiteks raha või tasuta toodete ja teenuste – saamine oma tegevuse eest veebis (Abidin, 2015; Campbell & Farrell, 2020).

Viimastel aastatel on tuntust kogunud ka hariduse mõjuisikud (ingl *education influencer* või *edu-influencer*) ehk haridusvaldkonnas tegutsevad sotsiaalmeedia mõjuisikud (Carpenter *et al.*, 2023; Shelton *et al.*, 2020). See tähendab, et mõned haridustöötajad kasutavad sotsiaalmeediaplatforme, et jõuda paljude haridusest huvitatud inimesteni ja oma tegevusega sotsiaalmeedias tulu teenida. Kuna sageli jagavad hariduse mõjuisikud ka killukesi oma isiklikust elust, võib nende populaarsuses mängida rolli mitte ainult kvaliteetne ja kasulik hariduslik sisu, vaid ka nende enda välimus, kuna Instagrami ja TikToki algoritmid kipuvad soodsamalt töötama hea välimusega kasutajate jaoks (Carpenter *et al.*, 2023). Hariduse mõjuisikud võivad tegutseda ühel või mitmel sotsiaalmeediaplatformil, näiteks Facebookis, YouTube'is ja/või Instagramis (Shelton *et al.*, 2020).

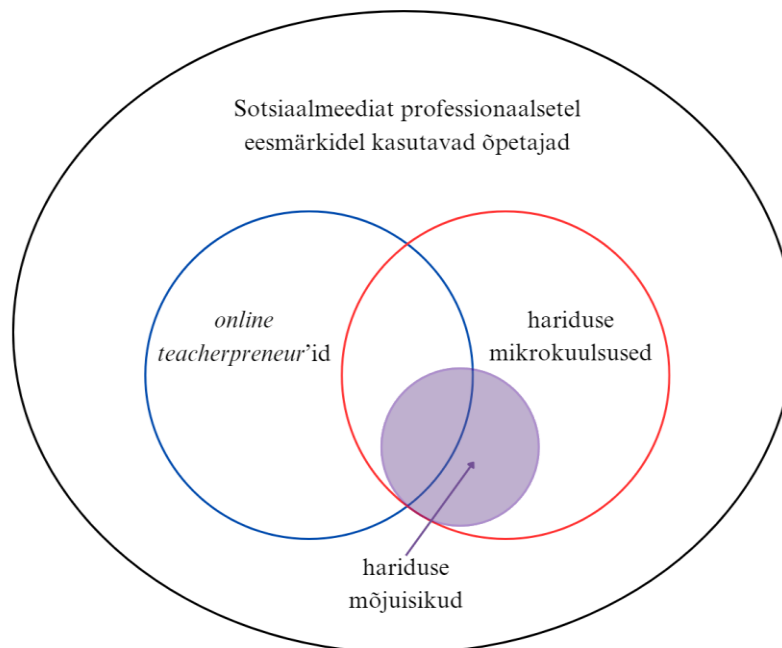
On leitud, et hariduse mõjuisikute Instagrami postitustes on märkimisväärne osakaal klassiruumi kujundamises, näiteks fotod teadetetahvlist ja lahendustest asjade organiseerimiseks (Davis & Yi, 2022). Sheltoni ja kolleegide (2020) sõnul saab hariduse mõjuisikute Instagrami postituste sisu aga jagada nelja kategooriasse:

- 1) reklaamsisu, näiteks toodete ja teenuste reklaamimine;
- 2) jälgijate kaasamine, näiteks küsimuste esitamine;

- 3) motiveeriv sisu, näiteks enda eest hoolitsemise propageerimine;
- 4) lähenemisviisid õpetamisele, näiteks õppetegevuse kirjelduse jagamine (Shelton *et al.*, 2020).

Uuringud kinnitavad, et hariduse mõjuisikute sotsiaalmeediategevuses on kesksel kohal ka ettevõtlus (Shelton *et al.*, 2020). Õpetajaid, kes veebis – näiteks platvormil TeachersPayTeachers.com – oma õppematerjale müüvad, nimetatakse *online teacherpreneur*’ideks (Shelton & Archambault, 2019). See mõiste tuleb sõnadest „õpetaja“ (ingl *teacher*) ja „ettevõtja“ (ingl *entrepreneur*). Kuna suure osa *online teacherpreneur*’ide sissetulek veebimüügist on väike, ei saa neid ilmtingimata liigitada hariduse mõjuisikute alla, ent edukamad kasutajad võivad siiski saada mikrokuulsuse ja ka hariduse mõjuisiku staatuse (vt Joonis 1) (Carpenter *et al.*, 2023). Eesti õpetajatel on võimalik oma materjale müüa eestikeelsel müügiplatvormil Tife.eu.

Joonis 1. Hariduslikku sisu loovate õpetajate jagunemine teiste sotsiaalmeediat professionaalsetel eesmärkidel kasutavate õpetajatest sotsiaalmeedia kasutajate seas (Carpenter *et al.*, 2023, lk 754)

Seni on õpetajaametile ette heidetud, et puudub karjäärireedel, kuid sisulooime internetis ja hariduse mõjuisiku staatuse saamine võiks seda tühimikku täita (Carpenter *et al.*, 2023). Lisaks

võivad hariduse mõjuisikud tuua positiivsust ja optimismi õpetajatele, kes pole oma tööga rahul (Shelton *et al.*, 2020). Seejuures leiavad Carpenter ja kolleegid (2023), et õpetajakoolituses tuleks tutvustada õppijatele, millised võimalused on õpetajal ametialaselt võtta juhtroll ning seeläbi mõjuvõimu saavutada.

Niisiis pakub sisulooja sotsiaalmeedias õpetajatele võimalust end ametialaselt täiendada ja oma tegevusega teisi õpetajaid toetada. Sotsiaalmeedias hariduslikku sisu loovaid õpetajaid saab liigitada mitmesse kategooriasse, mis võivad, kuid ei pruugi kattuda. Seejuures on hariduse mikrokuulused ja *online teacherpreneur*'id laiemad mõisted kui hariduse mõjuisik.

1.3 Õpetajate professionaalse sotsiaalmeediakasutuse väljakutsed

Ehkki mitmed autorid (nt Davis & Yi, 2022) on leidnud, et sotsiaalmeedia kasutamine professionaalsetel eesmärkidel aitab kaasa õpetaja professionaalsele arengule, on leitud, et sellega võivad kaasneda ka ohud, mis ei mõjuta ainult õpetajat, vaid ka teisi osapooli. Seejuures võib hariduse mõjuisikute olemasolu haridusmaastikul mõjutada ka nende õpetajate, kes ei soovi mõjuisikutega kokku puutuda ega ise mõjuisikuks saada, professionaalset identiteeti (Carpenter *et al.*, 2023). Professionaalne identiteet tähendab seda, millisena õpetaja näeb enda rolli töötajana töökeskkonnas (Richter *et al.*, 2021).

Eestis on muutunud tavaliseks, et õpetajad ja õpilased kasutavad omavahel suhtlemiseks sotsiaalmeediat (Siibak & Kask, 2022). See võib aga tuua kaasa piiride hägustumise ning üles kerkida järgmised kaalutluskohad: privaatsus vs. tugevad suhted; autoriteet vs. sõprus; kättesaadavus vs. kohustus (Graham *et al.*, 2018). Sarnaselt võib sotsiaalmeediat kasutades muutuda õpetajal keeruliseks piiri tõmbamine töö ja eraelu vahele (Carpenter *et al.*, 2019).

Eesti õpetajad peavad laste kajastamise puhul oluliseks, et nad ei jagaks õpilaste kohta liigset infot (Pukk, 2024). Näiteks ei avalda nad pilte õpilaste nägudest või on varem küsinud lapsevanematelt eraldi luba laste näitamiseks oma kontol. Ehkki tänapäeval küsivad mõned koolid luba õpilastest fotode jagamiseks veebis, ei tähenda see, et sama luba laieneks õpetajate loodud sotsiaalmeediakontodele, mistõttu võivad mõned lapsevanemad tunda muret, kui nad on otsustanud oma lapse kohta sotsiaalmeedias jagada väga vähe (Cino & Vandini, 2020).

Sotsiaalmeedia võib mõjutada arusaama sellest, milline on ideaalne õpetaja. Õpetajad võivad karta, kuidas nende postitustele reageeritakse, mistõttu on nad sisuloomes ettevaatlikumad ning ei jaga oma probleeme ja raskusi sama palju kui kordaminekuid (Carpenter

et al., 2019). Lisaks võivad õpetajad tunda survet, et peavad hoidma oma kooli mainet (Willis *et al.*, 2023). See tähendab, et kui sisuloojad esitlevad õpetamist ja õpetajana töötamist ilustatult, võib teistel õpetajatel olla keeruline selle standardini küündida (Shelton *et al.*, 2020).

Kuna sotsiaalmeedias ei ole kontrolli postitatud materjali kvaliteedi üle, võib tekkida probleeme ebakvaliteetse sisuga (Carpenter & Harvey, 2019). Uuringud on näidanud, et sotsiaalmeedias jagatavad õppematerjalid võivad sisaldada sisulisi ebatäpsusi (Hertel & Wessman-Enzinger, 2017) või toetada madalama taseme mõtlemisoskusi (Navy & Nixon, 2023). Nende probleemide lahendamiseks on välja toodud, et tulevased õpetajad võiksid õpingute ajal hinnata erinevate veebimaterjalide kvaliteeti (Shelton & Archambault, 2019). Seejuures on välja toodud, et sotsiaalmeediaplatformid võiksid ka ise pakkuda võimalust eristada kvaliteetset sisu muust sisust (Navy & Nixon, 2023).

Sotsiaalmeediaplatformide algoritmid kipuvad sisu kuvamisel arvesse võtma, milline sisu on konkreetsele kasutajale kõige asjakohasem, mistõttu võivad nendest platformidest saada kajakambrid (Davis & Yi, 2022). Nii võivad ka õpetajad sattuda sotsiaalmeedias kajakambrisse, kus kasutajatel on sarnased arvamused ja lähenemised, mistõttu on piiratud nende ligipääs erinevatele ideedele ja vaatenurkadele (Carpenter & Harvey, 2019). Sestap on soovituslik sotsiaalmeedias jälgida erinevaid kasutajaid, et õpetaja puutuks kokku nii endale sarnanevate kui ka endast erinevate sisuloojatega (Newton & Williams, 2022).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et positiivse mõju kõrval toob õpetajate professionaalne sotsiaalmeediakasutus kaasa mitmeid väljakutseid, mis on seotud privaatsuse, piiride hägustumise, tegelikkuse ilustamise, veebis jagatavate materjalide kvaliteedi ja sotsiaalmeediaplatformide algoritmidega. Nende murekohtade ennetamiseks on oluline käsitleda neid teemasid õpetajakoolituses ja tõsta õpetajate meediapädevust.

1.4 Uurimusprobleem, -eesmärk ja -küsimused

Niisiis on varasematest uuringutest selgunud, et õpetajad kasutavad professionaalsetel eesmärkidel erinevaid sotsiaalmeediaplatforme, mis pakuvad õpetajatele nii tuge (nt Carpenter *et al.*, 2020; Davis & Yi, 2022) kui ka väljakutseid (nt Carpenter *et al.*, 2019; Graham *et al.*, 2018). Eestis on õpetajate professionaalsetel eesmärkidel Instagrami kasutamist veel vähe uuritud ja puudub arusaam, kuidas hariduslikku sisu jagavad õpetajad end identifitseerivad. Seejuures pole minule teadaolevalt klassiõpetajatele selles valdkonnas seni eraldi tähelepanu pööratud. Teades

aga klassiõpetajate arusaama Instagrami kasutamise kohta kaasnevast toetusest klassiõpetaja tööle ja väljakutsetest, oleks võimalik toetada teiste klassiõpetajate tööd, anda juhiseid Instagramis sisu loovatele klassiõpetajatele ning vajadusel tuua professionaalsetel eesmärkidel haridusliku sisu jagamise teema sisse ka õpetajakoolitusse.

Lähtudes eelnevast on magistritöö eesmärk välja selgitada Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate arusaam oma identiteedist, Instagrami kasutamise tajutud toetusest õpetajatele ja väljakutsetest Instagramis. Eesmärgi saavutamiseks sõnastasin järgmised uurimisküsimused:

1. Kellena identifitseerivad end Instagramis hariduslikku sisu jagavad Eesti klassiõpetajad?
2. Kuidas toetab Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate arvates Instagrami kasutamine õpetajaid?
3. Milliste väljakutsetega on Instagramis hariduslikku sisu jagavad Eesti klassiõpetajad nende enda sõnul Instagrami kasutamisel kokku puutunud?

2. Metoodika

2.1 Valim

Töös kasutasin sihipärast valimit, mis eeldab kindlate kriteeriumite loomist valimi moodustamiseks (Lopez & Whitehead, 2013). Valimisse kuulumiseks kehtestasin järgmised kriteeriumid:

1. õpetaja töötab Eestis klassiõpetajana 2024/25. õppeaastal;
2. tegemist on klassiõpetajaga, kes jagab Instagramis hariduslikku sisu (nt õppematerjale, õpetaja igapäevatööd, õpetajatele suunatud infot);
3. Instagrami kanalile, kuhu õpetaja sisu postitab, peab olema viimase poole aasta jooksul postitatud vähemalt kaks korda;
4. tegu pole õpetaja erakontoga Instagramis, vaid haridusliku sisu jagamiseks loodud kontoga.

Valimi moodustamiseks koostas nimekirja Eesti õpetajatest, kes jagavad Instagramis hariduslikku sisu. Selleks otsisin Instagramis üles kasutajad, kelle kasutajanimel on „õpetaja“, „õpetaja“ või „klass“. Seejärel uurisin, kes jälgivad nimekirja jõudnud kasutajaid ja keda nad ise jälgivad, ning lisasin nimekirja õpetajad, kelle kontoni ma varem polnud jõudnud. 23.07.2024 seisuga leidsin kokku 92 Eesti õpetajat, kes postitavad Instagramis hariduslikku sisu. Kasutajate

lühitutvustuse ja postituste põhjal filtreerisin nimekirjast välja klassiõpetajad. Mõne õpetaja puhul ei tulnud profiililt esile, kas tegu on klassiõpetaja või aineõpetajaga. Seetõttu jäi välja üheksa õpetajat, kelle seas võis olla klassiõpetajaid, kes oleks sobinud valimisse. Filtreeritud nimekirjas oli 30 klassiõpetajat. Neist 16 ei sobinud valimisse, kuna ei vastanud kõigile kriteeriumitele.

Võtsin ühendust 14 õpetajaga, kellest 11 nõustus uuringus osalema, üks ei soovinud osaleda ning kaks ei vastanud. Ühenduse võtmiseks kasutasin Instagrami, kuna kõigil kasutajatel pole väljatoodud täisnime, mistõttu polnud alati võimalik meili teel kontakteeruda. Siiski saatsin neljale õpetajale, kes ei vastanud Instagramis nädala jooksul ja kellel oli väljatoodud täisnimi, kutse osalemiseks ka töömeilile. Värbamiskiri on lisa 1.

Valimi suurendamiseks küsisin uuringuga nõustunud klassiõpetajatelt soovitusi, kellega võiks veel ühendust võtta. Selle tulemusel jõudsin kahe klassiõpetajani, kellest üks loobus intervjuust ning teine ei vastanud Instagrami sõnumile ega töömeilile saadetud kirjale. Seega kuulus lõplikku valimisse 11 klassiõpetajat.

Kuna klassiõpetajaid, kes Instagramis hariduslikku sisu jagavad, pole palju, ei ole käesolevas töös iga uuringus osaleja üldandmeid eraldi kirjeldatud, kuna see seaks ohtu nende konfidentsiaalsuse. Selle asemel otsustasin anda ülevaate valimist kui tervikust. Valimisse kuulunud õpetajad olid vanuses 27–38 aastat. Nad õpetasid 1.–5. klassis. Õpetajate tööstaaž oli kuni 12 aastat, seejuures oli seitse õpetajat töötanud õpetajana vähem kui viis aastat. Kõige vanem konto oli loodud 2019. aastal ja kõige uuem 2024. aastal.

2.2 Andmekogumine

Andmete kogumiseks otsustasin uuringus osalejatega viia läbi poolstruktureeritud intervjuud, sest intervjuud võimaldavad uuringus osalejal rääkida vabalt ning anda pikki ja sisukaid vastuseid (Lopez & Whitehead, 2013). Poolstruktureeritud intervjuude tugevus on võimalus muuta küsimuste järjekorda ja esitada täpsustavaid küsimusi (Lepik *et al.*, 2014).

Andmekogumise esimese sammuna koostasintervjuu kava (lisa 2). Küsimuste koostamisel tuginesin teooriale ja uurimisküsimustele, seega koosnes intervjuu kolmest suuremast plokist: õpetajate identiteet Instagramis, Instagram kui õpetajatöö toetaja ning väljakutsed Instagramis. Intervjuu algas sissejuhatavate küsimustega, mis pakkusid võimalust jagada taustainformatsiooni (õpetatav klass, vanus, tööstaaž) ning rääkida oma kokkupuutest

sotsiaalmeediaga. Intervjuu lõppu planeerisin kokkuvõtva osa, kus uuringus osalejatel oli võimalus enda vastuseid täiendada ja tuua sisse teemasid, millest seni polnud juttu olnud.

Teise sammuna viisin andmekogumise kvaliteedi suurendamiseks läbi prooviintervjuu klassiõpetajaga, kes ei sobinud valimisse, kuna ei töötanud klassiõpetajana 2024/25. õppeaastal. Otsustasin prooviintervjuu teha valimisse mittekuulva õpetajaga, et ei tekiks olukorda, kus intervjuu kava tuleb muuta ning seetõttu ei saaks prooviintervjuud töös kasutada, sest see oleks kaasa toonud valimisse kuuluvate õpetajate arvu vähenemise. Prooviintervjuu toimus intervjuueeritava soovil tema kodus ning kestis 35 minutit. Prooviintervjuu läbiviimine ja sellele järgnenud arutelu prooviintervjuus osalenuga andis võimaluse parendada küsimuste ülesehitust (näiteks täiendasin II ploki 5. küsimust „Kas Instagrami kasutamine on sulle kaasa toonud rahalist kasu?“ sõnadega „või materiaalselt“). Prooviintervjuu transkribeerimisele järgnenud kodeerimine andis kinnitust, et intervjuu kava toetab uurimisküsimustele vastamist.

Kolmanda sammuna viisin 2024. aasta novembris ja detsembris läbi 11 intervjuud. Keskmiselt jõutakse küllastuspunktini 12–13 intervjuuga, kuid selleni võib jõuda ka üheksa intervjuuga (Hennink & Kaiser, 2022). Seega pean intervjuude arvu piisavaks. Lisaks tundsin, et intervjuueeritavate vastused hakkasid korduma ning ma ei saanud enam uut informatsiooni. Õpetajate soovil toimus kolm intervjuud nende koolis või kodus ning kaheksa Zoomi vahendusel. Nii andmete kogumisel kui ka analüüsil lähtusin heast teadustavast, mis näeb näiteks ette uuringus osalejate vaba tahte austamist (Tartu Ülikooli eetikakeskus, 2023). Intervjuu eel täitsid uuringus osalejad nõusoleku lehe (lisa 3), mis andis muuhulgas loa intervjuu salvestada. Näost näkku toimunud intervjuude salvestamiseks kasutasin oma telefonis olevat rakendust Voice Recorder ning veebi teel toimunud intervjuude salvestamiseks Zoomi salvestusvõimalust. Kuigi intervjuude läbiviimine videokõnena andis nii mulle kui ka intervjuueeritavatele rohkem paindlikkust, ilmnasid ka mitmed kitsaskohad. Näiteks oli vahel videokõne heli kehv ja oli raske aru saada, mida uuringus osaleja täpselt ütles. Lisaks ühendasid ühe intervjuueeritava kõrvaklapid end intervjuu ajal korduvalt lahti ning seetõttu tuli samale küsimusele vastata mitu korda. Tehniliste probleemide ilmnemisel aitasin uuringus osalejal meenutada, kuhu olime pooleli jäänud, ning kasutasin peegeldamist, et veenduda, et olin intervjuueeritavat õigesti kuulnud ja mõistnud. Enne salvestuse alustamist kordasin uuringus osalejatele üle töö eesmärgi ning õiguse küsimustele mitte vastata ja intervjuu omal soovil lõpetada, sest see on oluline intervjuu eetiliseks läbiviimiseks (Lepik *et al.*, 2014). Intervjuude pikkus oli vahemikus 27–56 minutit.

2.3 Andmeanalüüs

Andmete analüüsimiseks kasutasin kvalitatiivset induktiivset ehk andmetest lähtuvat sisuanalüüsi, sest see võimaldab saada sisuka ülevaate teemast (Kynäs, 2020). Andmeanalüüsi esimeses etapis transkribeerisin intervjuud Tallinna Tehnikaülikooli kõnetehnoloogia labori avaliku kõnetuvastuse teenuse abil (Olev & Alumäe, 2022). Pärast esialgsete transkriptsioonide loomist kuulasin kõik intervjuud uuesti üle ning samal ajal korrastasin transkriptsioonid. Selleks, et tagada intervjuueeritavate konfidentsiaalsus, asendasin nimed pseudonüümidega ning sõnastasin ümber kohad, mis võimaldavad uuringus osaleja tuvastada. Transkriptsioonide kogumaht on 144 lehekülge (Times New Roman, suurus 12, reavahe 1,5). Helisalvestised ja transkriptsioonid on parooliga kaitstud kaustas, mille pärast magistritöö kaitsmist kustutan.

Teises etapis analüüsisin esmalt üht intervjuud koos juhendajaga paberil. Seejärel analüüsisin transkriptsioone keskkonnas QCAmap, kus märkisin iga uurimisküsimuse puhul tähenduslikud üksused ning määrasin neile koodid. Andmeanalüüsi usaldusvääruse tagamiseks kasutasin kaaskodeerijat: üht intervjuud kodeeris kaastudeng, kes ei saanud ette koode. Selline lähenemine võimaldas kontrollida, kas olen märganud kõiki tähenduslikke üksuseid ja loonud sobivad koodid. Kaaskodeerimise tulemusi võrreldes selgus, et meie koodid olid väga sarnased ning seega hindan kodeerijate vahelist kooskõla väga heaks. Siiski sain ideid, kuidas koode paremini sõnastada (näiteks koodi „kooli üle ei tohi nalja teha“ asemel „kooli maine hoidmine“).

Kolmandas etapis koondasin koodid alamkategoriatesse ja alamkategoriad peakategoriatesse. Kategoriseerimiseks kasutasin keskkondi QCAmap ja Google Sheets. Lisaks printisin esimese uurimisküsimuse koodid välja, et saaksin neid paberil kategoriseerida. Pärast esmast kategoriseerimist kasutasin kategooriate koostamisel ja sõnastamisel ChatGPT abi. Selleks andsin ChatGPT-le tekkinud koodid ning palusin tal koostada pea- ja alamkategoriad. Seejärel võrdlesin tulemust enda loodud kategooriatega ning andsin talle edasisi juhtnööre tulemuse täpsustamiseks. Niisiis on töösse jõudnud kategooriad inspireeritud ChatGPT vastustest, kuid on põimitud minu enda kategoriseerimisega. Näide suhtlusest ChatGPT-ga on väljatoodud lisa 4. Koodipuu koostamisel visandasin selle esmalt paberil ning seejärel keskkonnas Canva. Näide koodipuust uurimisküsimuse „Kellena identifitseerivad end Instagramis hariduslikku sisu jagavad Eesti klassiõpetajad?“ lõikes on lisa 5.

3. Tulemused

Järgnevalt olen tulemused esitanud uurimusküsimuste kaupa. Tulemusi olen illustreerinud õpetajate tsitaatidega, sest see võimaldab tõsta uuringu usaldusväärsust (Kynäs, 2020). Tsitaate olen arusaadavuse huvides toimetanud ning töö seisukohast ebaolulise osa asendanud märkega [...]. Nurksulgudesse olen lisanud ka tsitaadisised täpsustused. Uuringus osalejad on tsitaatide juures tähistatud lühendiga KÕ1–KÕ11 (klassiõpetaja).

3.1 Õpetajate identiteet Instagramis

Esimese uurimisküsimusega soovisin teada saada, kellena identifitseerivad end Instagramis hariduslikku sisu jagavad Eesti klassiõpetajad. Tekkis kolm peakategooriat: hariduse kõneisik, kolleegide toetaja ja õpetajast tavakasutaja. Seejuures ei välistanud üks identiteet teist.

Hariduse kõneisik

Ühe identiteedina tuli intervjuudest välja hariduse kõneisiku identiteet. Uuringus osalejate sõnul on üks nende eesmärk Instagramis tutvustada õpetajatöö köögipoolt ning tõsta teadlikkust, milline õpetaja igapäevatöö tegelikult välja näeb. Nad rääkisid, et kuigi kõik inimesed on koolis käinud, puudub neil sageli ettekujutus õpetajatööst. Lisaks laiemale publikule soovivad intervjuueeritavad näidata lapsevanematele, kuidas tänapäeval õpetamine välja näeb, sest see annab neile aimu, kuidas ka nende lapsi võidakse õpetada.

Mul on palju jälgijaid, kes tegelikkuses ise ei ole õpetajad. Neil on lihtsalt põnev näha, sest kõik inimesed on ju koolis käinud ja kõigil on mingi pilt sellest, et mida õpetajad teevad ja kõigil on mingi oma nägemus, aga mis see nagu tegelikkus on või mis selle nagu taga on. (KÕ1)

Lisaks õpetajatöoga seotud tegevuste kajastamisele näevad uuringus osalejad Instagrami kui kohta, kus jagada haridusega seotud mõtteid ning rääkida ausalt oma rõõmudest, raskustest ja tunnetest. Seejuures peavad õpetajad oluliseks positiivset suhtumist ning keskendumist lahendustele.

Uuringus osalenud õpetajad näevad end ka oma kooli esindajatena, sest nende loodud sisu kaudu saab aimu, milline on konkreetse kooli elu. Lisaks ütles mitu õpetajat, et märgib postitustes ära oma kooli nime. Üks hariduslike erivajadustega õpilastega töötav õpetaja rääkis, et on võtnud oma missiooniks enda kooli tutvustamise, kuna ümberkaudsed elanikud polnud teadlikud, et nende maakonnas selline kool üldse asub.

Et tõstagi teadlikkust, näitangi selles mõttes sihukese teistmoodi nurga alt seda koolielu, mis sest, et on erivajadustega lapsed, aga me siiski oleme väga aktiivsed, kaasame lapsi, teeme toredaid tegemisi. (KÕ4)

Intervjueeritavad näevad end ka õpetajaameti reklaamnäona ning peavad oluliseks õpetajatöö maine tõstmist. Seejuures on nad saanud tagasisidet, et on innustanud inimesi minema õpetajaks õppima. Õpetajate maine tõstmiseks proovivad nad endi sõnul olla eeskujuks teistele õpetajatele ning näidata õpetajatöö positiivseid külgi.

Kui ma mingitel perioodidel tunnen, et võib-olla õpetajatele tehakse liiga [...] Ma tahangi teinekord jagada pigem nagu neid positiivseid noote või selliseid positiivseid mõtteterakesi, sest minu meelest on tegelikult sellel ametil väga palju positiivseid külgi ja aspekte. (KÕ7)

Kolleegide toetaja

Teisena tuli intervjuudest välja kolleegide toetaja identiteet. Uuringus osalejad rääkisid, et Instagram võimaldab neil luua kogukonna, kus õpetajad saavad omavahel arutleda ja koostööd teha. Seda toetavad kommenteerimine ja küsimustele vastamine *story*'des (lühiajaline postitus, mis kaob 24 tunni möödudes). Seejuures peavad intervjueeritavad oluliseks ka teiste Instagramis tegutsevate õpetajate toetamist, märkides meeldivaks nende postitusi ja jättes kommentaare. Soov üksteist toetada tuleneb uuringus osalejate sõnul sellest, et nende arvates ei tee õpetajad omavahel nii palju koostööd kui võiks.

Teha koostööd rohkemate õpetajatega oma kooli väliselt, et see suhtlus mujalt tuleks ka. Tegelikult ma arvan, millest õpetajad tihtipeale puudust tunnevad, on see, et tahaks minna kuskile teise kooli klassiruumi või tahaks minna teise õpetaja tunde vaatlema. See infojanu, mis on õpetajatel, on nagu tegelikult ju päris suur. Paljud tahavad olla kasvõi tunnike või päeva mingis teises koolis, mingis teises klassis, mingi teise õpetaja tööd vaadata kõrvalt. (KÕ6)

Kogukonna loomise kõrval näevad õpetajad kolleegide toetamise juures oluliseks võimalust olla toeks õpetamisprotsessi planeerimisel. Näiteks jagavad ja tutvustavad õpetajad õppevara: materjale, mänguideid ja õppevahendeid. Nad peavad oma õppevara jagamist oluliseks, sest see aitab hoida teistel õpetajal kokku aega ning nende loodud ideed leiavad rohkem kasutust.

Õpetamisprotsessi planeerimisel soovivad intervjuus osalejad kolleegidele toeks olla ka õpetamisvõtete tutvustamisega. Õpetajad tõid näiteid, et nad tutvustavad üldõpetuse olemust ja lõimingu võimalusi ning selgitavad detailselt, kuidas nad tegevusi või projekte läbi viivad.

Samuti jagavad nad enda sõnul hariduslikke nõuandeid, infot hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamise kohta, võimalusi õpilaste oskuste arendamiseks ning raamatusoovitusi.

Mingisugused sellised nagu raamatusoovitused ka, et natuke seda kirjandust ka haridusse sisse tuua, mitte ainult sellise kohustusliku kirjanduse näol, vaid üleüldiselt palad ettelugemiseks või üldse raamatuid lastele lähemale tuua, mis sobivad erinevate teemadega kokku. (KÕ6)

Õpetajast tavakasutaja

Kolmandana tuli esile õpetajast tavakasutaja identiteet. Õpetajate jaoks on Instagrami kasutamise juures olulisel kohal võimalus enda jaoks mälestusi, pilte, ideid ja materjale talletada. Mitmel puhul oli see ka konto loomise põhjus. Üks uuringus osaleja tõi ka paralleeli blogidega, kuhu õpetajad varem oma materjali lisasid. Õpetajad nimetasid Instagrami kontot oma portfoolioks, pildiblogiks ning päevikuks.

Ma ei pea, et oleksin mingi hullult influkas või midagi, aga see ongi pigem nagu minu isiklik õpetaja päevik. (KÕ9)

Kõik õpetajad olid üksmeelel, et õpetamine on nende põhitöö ja prioriteet ning Instagramis tegutsemine on teisejärguline. Seetõttu polnud osa intervjuueeritavaid varem mõelnudki, kelleks nad end Instagramis nimetaksid. Nii kõlasid vastusena „hobikorras asjaajaja“ ning „õpetajast tavakasutaja“.

Ma teen seda siis, kui ma viitsin ja kui mul on mõtteid, mida teha, et tegelikult minu põhitöö hõlmab ju midagi muud, et ma ei defineeri kuidagi ennast läbi selle. (KÕ10)

Kokkuvõttes ilmnis intervjuudest kolm identiteeti, mis võivad omavahel kattuda. Hariduse kõneisiku indentiteediga õpetajad näevad, et nad on (klassi)õpetajate eestkõnelejad, kellel on võimalus tõsta teadlikkust õpetajatööst, tutvustada erinevaid koole, jagada oma mõtteid ning tõsta õpetajaameti mainet. Kolleegi toetaja identiteediga õpetajad on enda sõnul loonud keskkonna, kus õpetajad saavad omavahel suhelda ja koostööd teha, ning nad lihtsustavad oma sisuloomega teiste õpetajate tööd. Õpetajast tavakasutajad näevad end Instagramis eeskätt lihtsalt õpetajatena. Nende jaoks on õpetaja identiteet oluline ning nad näevad Instagramis isiklikku kasu, kuna saavad enda tehtud tööst jälje maha jätta.

3.2 Instagram kui õpetajatöö toetaja

Teise uurimisküsimusega soovisin teada saada, kuidas toetab Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate arvates Instagrami kasutamine õpetajaid. Tekkis neli peakategooriat: sotsiaalne tugi, õpetajatöö lihtsustamine, isiklik areng ning materiaalne kasu.

Sotsiaalne tugi

Uuringus osalenud õpetajad rääkisid, et Instagram pakub neile nii sisulooja kui ka tarbija rollis olles sotsiaalset tuge. Õpetajad väärtustavad Instagramis võimalust suhelda teiste õpetajatega. Suhtlemise näitena tõid nad kommenteerimise, sõnumite saatmise ja *story*'des küsimustele vastamise. Intervjueeritavad rääkisid, et tunnevad suurt uudishimu, mis toimub teiste õpetajate tundides ning Instagrami kontode vaatamine pakubki neile võimalust tutvuda teiste õpetajate tööga ja nendega rääkida. Uuringus osalejad tunnetavad, et tänu Instagramile on nad loonud ka uusi kontakte.

Ühe õpetajaga on mul isegi diil, ma lihtsalt pean nüüd kalendrile otsa vaatama, et ma lähen tema juurde tundi vaatlema, et oma motivatsiooni tõsta. Mulle tundubki, et need õpetajad, kes jagavad Instagrami ees, et nad on nagu justkui eraldi kogukond, et nad hoiavadki rohkem kokku. (KÕ9)

Kuigi uuringus osalejad ütlesid enamasti, et Instagramis tegutsemine pole mõjutanud nende suhteid oma kooli kolleegidega, rääkisid nad, et samas koolis töötavad õpetajad on neilt pärast postituse nägemist küsinud lisainfot mõne tegevuse kohta või küsinud materjale. Seetõttu leidsid intervjueeritavad, et sisulooja Instagramis aitab neil anda ülevaadet oma tööst ka otsestele kolleegidele.

Teiste õpetajate sisu tarbimine pakub uuringus osalejate arvates ka samastumistunnet. Õpetajate sõnul saavad nad teiste postitusi nähes kindlustunnet, et ka teised õpetavad neile sarnaselt, näiteks lasevad vahel õpilastel õppida põrandal. Intervjueeritavad rääkisid, et Instagram pakub neile ka tuge keeruliste olukordade ajal, sest nad saavad kinnitust, et nad pole ainsad, kellel on vahel õpetajana raske ja/või tunnevad negatiivseid emotsioone.

See on nagu tore kommuun, mis tekib ja saad aru, et sa ei olegi üks selles kõiges, et sa ei ole ainuke see nii-öelda saamatu, et me näemegi, et iga päev ongi erinev ja see ongi tore äratundmisrõõm Instagramis. (KÕ3)

Uuringus osalejate sõnul on nad Instagramis saanud peamiselt positiivset tagasisidet ning nad peavad tunnustuse saamist motiveerivaks. Õpetajad rääkisid, et teised õpetajad on nende

ideid kiitnud ja öelnud, et kavatsevad ise ka nende ideid kasutada. Lisaks õpetajatele on nad tunnustust saanud ka õpilastelt ja lapsevanematelt. Õpetajad tõid näiteks, et lapsevanemad on neile jätnud toetavaid kommentaare ning õpilased on rääkinud, et vaatasid õpetaja loodud sisu õhtul vanematega kodus.

Need vanemad, kes seal olid, ütleme kolm-neli ema, olid küll väga sellised rõõmsad. Ütlesid, et nii tore, kui mitte ainult meie lastel ei ole huvitav ja põnev, vaid sa jagad ka teistele. Teised näevad, et kuidas on võimalik. (KÕ11)

Õpetajatöö lihtsustamine

Uuringus osalejad näevad Instagrami kui abivahendit, mis lihtsustab õpetajatööd. Seejuures rääkisid lühikese tööstaažiga õpetajad, et Instagram on olnud neile kui alustavatele õpetajatele suureks toeks. Kõikidest intervjuudest tuli esile, et õpetajad peavad Instagramis väärtuslikuks võimalust saada ideid. Intervjueeritavate sõnul aitavad Instagramist saadud ideed õpetajaid nii tunni ettevalmistamisel, tunni läbiviimisel kui ka tunniväliste tegevuste planeerimisel. Seejuures ütlesid õpetajad, et nad ei pruugi alati nähtud ideid üks-ühele üle võtta, vaid teha teistelt saadud ideede põhjal oma esialgses plaanis muudatusi. Õpetajate sõnul saavad nad Instagramist ideid üldõpetuse, lõimingu, kunsti- ja meisterdamistööde, liikumispauside, metodiliste vahendite, mänguliste tegevuste, distsipliini hoidmise, klassiruumi kujundamise, ürituste ja väljasõitude kohta.

Mulle meeldib hullult, kui jagatakse neid väljasõite või mingeid ekskursioone, et käisime seal-seal, sest neid kohti on meeletult palju, kuhu minna lastega, aga leida see õige enda jaoks või oma klassi jaoks. See on nii ajamahukas tegevus. Ma näengi näiteks, et Jüri Kooli neljanda klassi õpetaja käis seal, siis ma mingi, uu, mul on ka neljas! Et ma saan ka ju, et noh tunnid ja kõik peaksid nagu klappima. (KÕ9)

Uuringus osalenud õpetajate sõnul lihtsustab õpetajatööd ka materjalide jagamine. Selle suure plussina märkisid nad, et õpetajad ei pea kõiki materjale ise koostama ning tänu sellele saavad hoida kokku aega. Õpetajad jagavad endi sõnul materjale nii tasuta kui ka raha eest. Näiteks saadavad nad materjali vastu huvi tundnutele lingi Instagrami sõnumitesse. Vahel suunavad intervjueeritavad aga jälgijad müügiplatvormile Tife, kus saab materjaliga lähemalt tutvuda ja selle soovi korral soetada. Seejuures ütles üks õpetaja, et kuigi tema materjalid on üleval Tifes, jagab ta neid sõnumites hea meelega ka tasuta, kuid tal ei pruugi alati originaalfaile enam alles olla ning Tifest soetamine võib olla kiirem lahendus materjali kätte saamiseks. Lisaks

näevad intervjueeritavad, et saavad materjalide jagamisega toetada õpetajaid, kes mingil põhjusel ei tee koostööd teiste õpetajatega.

Üldse selline õpetajate vaheline koostöö on nii mõneski koolis vajaka ehk siis tihtipeale, kas ei suunata väga õpetajaid koostööle või siis õpetajad ise – mis iganes põhjusel – ei asu koostööd tegema. Kas on siis piiratud aeg või mis iganes. Siis ma nägingi võimalust või murekohta, et tegelikult võiks olla mingisugune koht, kuhu siis mina näiteks saangi jagada enda asju, vahendeid, mõtteid. (KÕ6)

Uuringus osalejad rääkisid, et Instagram võimaldab neil ka oma tööd paremini organiseerida. Tänu sisuloomele on õpetajatel rohkem jäädvustusi pildidel ja tänu sellele on neil tehtud tööd kergem talletada. Õpetajad ütlesid, et käivad vahel enda kontot vaatamas, et meenutada, mida nad on varem õpilastega teinud. Nad rääkisid, et Instagramis on mugav tehtud tööle tagasi vaadata, sest kõik mälestused on talletatud ühte kohta. Lisaks ütlesid õpetajad, et kui nad ei laeks pilte Instagrami, jääksid need tõenäoliselt telefoni galeriisse või arvuti kausta seisma.

See on nagu arhiiv või ajalooline jälg, mis jääb. Näiteks nüüd ka esimese klassiga. Kerid seal tagasi, vaatad, mis ma enda eelmise esimese klassiga tegin, kus me käisime, milliseid kunstitöid me tegime. Üks asi on otsida kuskilt meilidest või arvuti kaustadest, teine asi on see, et võtta kiirkorras kohe lahti Instagram ja leida sealt nii-öelda see ajalooline tagasivaade. (KÕ10)

Intervjueeritavate sõnul toetab Instagram töö organiseerimist ka tarbijatel. Õpetajad rääkisid, et kasutavad võimalust salvestada teiste loodud sisu teemade kaupa kaustadesse, et vajalik info pärast kiiresti üles leida. Nad on märganud ka algoritmide mõju ehk kuna neile pakuvad huvi haridusega seotud postitused, soovitab ka Instagram sarnaseid postitusi.

Õpetajad rääkisid, et haridusele suunatud konto aitab neil hoida tasakaalu töö- ja eraelu vahel. Näiteks jälgivad uuringus osalejad haridusele suunatud konto alt teisi haridusega seotud isikuid. Sõpru ja tuttavaid jälgivad aga isikliku konto alt. Nii on neil tööga seotud sisu koondatud ühe ning eraelu teise konto alla. Kahe eraldi konto omamine on intervjueeritavate sõnul kasulik ka olukorras, kus õpilased tahavad õpetajat Instagramis jälgida. Nimelt on õpetajad isikliku konto jälgijate osas valivad ning ei soovi sinna õpilasi (ja vahel ka töökaaslasid) vastu võtta, kuid haridusega seotud kontol pole neil midagi selle vastu, kui jälgijate seas on ka nende õpilasi või samas koolis töötavaid kolleege.

See isiklik konto, et ma suudan seda hoida endale või siis töösilmadest eemale. Sinna isiklikule kontole ma isegi ei võta teatud töökaaslasi vastu. Ma seal väga nagu kriitiliselt jälgin, keda ma tahan, et teaksid, mis ma teen vabal ajal ja keda ma ei taha. (KÕ9)

Isiklik areng

Intervjuudest selgus, et Instagrami kasutamine toetab ka õpetajate isiklikku arengut. Õpetajad rääkisid, et saavad Instagramist uusi teadmisi. Seejuures hindavad õpetajad, et Instagram pakub erinevatele nõuannetele ja teadmistele kiiret ligipääsu. Lisaks otseselt Instagramist saadud teadmistele pakuvad õpetajatele huvi ka raamatusoovitused, mis võimaldavad neil oma teadmisi laiendada. Üks õpetaja rääkis, et jälgib Instagramis psühholooge ja teisi eksperte, kellelt saadud info teda igapäevatoos toetab.

Mina tunnen ise ka õpetajana, et jälgides teisi haridusvaldkonnas tegijaid ja mitte ainult õpetajaid, tegelikult on seal psühholooge ja psühhiaatreid, et kõik see tuleb mulle õpetajana kasuks. Ma olen veel teadlikum. (KÕ4)

Lisaks tunnetavad uuringus osalejad, et Instagramis sisu loomine on aidanud kaasa julguse ja enesekindluse kasvule. Tänu sellele on intervjueeritavad enda sõnul muutunud kriitikal vastuvõtlikumaks. Näiteks ütles üks õpetaja, et kui ta ei saa oodatud tagasisidet, võtab ta seda kui võimalust areneda ning mõelda, kuidas järgmine postitus paremini teha. Õpetajate sõnul on nad ka õpetamises muutunud julgemaks ehk nad julgevad rohkem katsetada uusi asju, näiteks tehisaru, ning loovamalt läheneda. Lisaks rääkisid õpetajad, et kui nad enne olid Instagramis pigem tagasihoidlikud, siis ajaga on nad saanud aina rohkem julgust võtta sõna hariduslikel teemadel ja jagada avalikult oma arvamust.

Ma arvan, et minu postitused on läinud julgemaks. Selles mõttes, et ma julgen sõna võtta erinevatel hariduslikel teemadel rohkem, avaldada rohkem oma arvamust. Alguses ma olin selline hästi algaja, ei tahtnud kellelegi kuidagi rumalana paista, et issand, miks ta nii arvab või nii teeb. Nüüd ma olen julgem. Ma tean, mida ma teen, ma tean, mida ma oskan. Et jah, olen muutunud kindlasti julgemaks. (KÕ2)

Õpetajad rääkisid, et sisuloome Instagramis pakub neile võimalust saada tagasisidet oma tööle. Õpetajad hindavad teistelt saadud tagasisidet, sest see annab teavet, kas nende jagatud tegevus või materjal töötab ka teiste õpilastega. Intervjueeritavad loevad huviga ka teiste postitusi, et teada saada, kuidas teistel õpetajatel üks või teine tegevus on läinud. Seejuures on uuringus osalejate sõnul Instagrami kasutamine pannud neid rohkem oma tööd analüüsima ja pakkunud võimalust tänu sellele areneda: postituste loomine paneb neid tagasi vaatama tehtud

tegevustele ning mõtlema, mis õnnestus, mis ei õnnestunud ja kuidas järgmine kord paremini saaks. Lisaks ütlesid õpetajad, et selline analüüs paneb neid rohkem märkama kordaminekuid ja väärtustama positiivseid hetki klassiruumis. Üks õpetaja rääkis, et sisuloome aitab tal paremini aru saada ka sellest, kas tema loodud materjalid on teiste õpetajate arvates arusaadavad.

Minu õpilased on nagu katsejänused ja beetatestijad. Nemad ongi ainsad, kelle peale seda katsetan. Mul tegelikult puudub aimdus, kuidas mujal kehtib teistes klassiruumides teiste õpetajatega. Siis ma saan laiemat pildi, kas see töötas lihtsalt kuidagi ühekordselt või kui mina seda mingit asja edastasin või kas teise inimese, kas võõra inimese jaoks on see võte, vahend või mis iganes niisama lihtsalt võetav ja kasutatav. (KÕ6)

Õpetajad ütlesid, et Instagramis tegutsemine pakub neile ka motivatsiooni pingutada. See on nende sõnul tingitud näiteks sellest, et neil on soov olla hea ja eeskujulik õpetaja. Uuringus osalenud peavad motiveerivaks ka jälgijatel saadud positiivset tagasisidet. Üks õpetaja rääkis, et kui kuuleb, et keegi on tema mõtteid kasutanud, siis lisaks motivatsioonile annab see talle kinnitust, et teeb õiget asja. Lisaks tunnetavad õpetajad, et jälgijatel on ootus nende kanalil näha huvitavat sisu. Seetõttu peavad nad enda sõnul mõtlema välja uusi materjale ja tegevusi ning korraldama üritusi.

Ma püüdlen nagu veel paremuse poole, et mul oleks uut sisu toota ja midagi põnevat enda jälgijatega jagada. See kindlasti paneb mind rohkem töötama, välja mõtlema ideid ja materjale ja tegevusi. (KÕ2)

Materiaalne kasu

Uuringus osalenud ei pea Instagramis tegutsemist lisatööks ega ole sisuloome eest enda sõnul palka saanud. Siiski on õpetajad tänu Instagramile saanud võimalusi teenida täiendavat sissetulekut. Näiteks on neid kutsutud läbi viima koolitusi või nad on hakanud lisaraha eest haldama oma kooli sotsiaalmeedia kontosid. Kuigi Instagramis õpetajad oma materjale ei müü, on nad suunanud huvilisi müügiplatvormile Tife, kus neil on võimalik müüdnud materjalide eest tulu teenida. Samas tõdes mitu õpetajat, et neil pole oskusi Instagramis raha teenimiseks. Kuigi see pole nende eesmärk, uuris mitu küsitletavat, kas teised õpetajad on Instagramis raha teeninud, sest neil oli tunne, et on võib-olla jätnud kasutamata võimaluse lisaraha teenida.

Üksikud intervjuueeritavad on teinud koostööd ettevõtetega ning seeläbi saanud õppevahendeid tasuta või soodsamalt. Näiteks võttis üks õpetaja ise ühendust ühe ettevõttega ning sai soovitud tooted soodushinnaga, sest lubas hiljem teha postituse, kuidas tunnis neid kasutab. Lisaks haridusega seotud toodetele on ühel õpetajal olnud ka olukord, kus ta sai

kohvikus 10% soodustuse, kuna teenindaja oli tema jälgija ja suur fänn. Samas ütlesid uuringus osalejad, et nende eesmärk pole Instagramis ettevõtetega koostöid teha ega raha teenida. Seetõttu ei otsi nad aktiivselt võimalusi ettevõtetega koostöö tegemiseks ning on saanud pakkumiste osas kriitilised.

Eelmine aasta [...] mingi kirjastus saatis õpetajatele kingipakke või midagi. Ja mulle ka saadeti, mis on väga suur üllatus mu jaoks, sest ma ei tee sellel eesmärgil seda üldse. Vahepeal on veel mingeid koostöid pakutud, aga ma olen need ära öelnud, sest ma ütlesingi, et mu fookus ei ole seal ja ma nagu ei jõua sellega teha. (KÕ9)

Niisiis toetab Instagram intervjueeritud õpetajaid mitmel viisil. Nende sõnul võimaldab Instagram suhelda teiste õpetajatega ning teha nendega tavapärasest rohkem koostööd, tunda samastumistunnet, lihtsustada oma tööd, kaasa aidata enesearengule ning saada materiaalselt kasu.

3.3 Väljakutsed Instagramis

Kolmanda uurimisküsimusega soovisin teada saada, milliste väljakutsetega on Instagramis hariduslikku sisu jagavad Eesti klassiõpetajad nende endi sõnul Instagrami kasutamisel kokku puutunud. Tekkis neli peakategooriat: ebakindlus, eetilised dilemmad, Instagrami haldamine ning vähe samastumist teiste riikide õpetajate kontodega.

Ebakindlus

Uuringus osalenud rääkisid, et Instagrami kasutamine tekitab neis aeg-ajalt ebakindlust, mis paneb mõtlema, kas nad üldse peaks sellist kontot omama. Ebakindlust tekitab näiteks negatiivne tagasiside. Õpetajate sõnul saavad nad peamiselt positiivset tagasisidet, kuid mõnel õpetajal on olnud kogemust ka negatiivsete kommentaaridega. Samas tunnevad ka need intervjueeritavad, kes pole negatiivse tagasisidega kokku puutunud, hirmu „õelate kommentaaride ees“. Negatiivse tagasisidega kokku puutunud õpetajad tõid näiteks, et kommenteerijad on seadnud kahtluse alla, kas õpilased omandavad õpetaja valitud meetodil uusi teadmisi.

Et ja võib-olla nad ei esita neid küsimusi just kõige sõbralikumalt toonil [...] aga esimese hooga nad nagu lendavad justkui peale ja tahavad nagu ära panna. [...] ikka teeb kurvaks või natukene nagu torkab südamesse. (KÕ2)

Ebakindlust tekitab uuringus osalenute sõnul ka sotsiaalmeedia surve. Näiteks on õpetajad tundnud survet, et peavad postitama teatud sagedusega. See on neis tekitanud vahel

tunde, et nad peavad tegema tunnis midagi toredat, et neil oleks pärast midagi postitada. Lisaks võrdlevad Instagramis vähemaktiivsed õpetajad end aktiivsemate õpetajatega ja tunnevad end halvasti, kui ei postita nii tihti kui teised. Samas ütlesid nad, et mõistavad, et iga õpetaja on oma eluga erinevas etapis, näiteks olid vähem postitavatelt intervjueritavatel enamasti lapsed.

Ikkagi mingil hetkel tõesti tahtmatult tekib see, et „aga kuidas teised jõuavad?“. Ma hakkasin võrdlema ennast teistega ja siis ma jälle tõin ennast maa peale. Ole sina ise täpselt nii, nagu sa jõuad, täpselt nii, nagu sa teed. (KÕ11)

Eetilised dilemmad

Intervjueritavad puutuvad enda sõnul Instagramis kokku erinevate eetiliste dilemmadega. Õpetajate jaoks on kaalukoht, kas neil peaks olema avalik või privaatne konto. Avaliku konto plussina näevad õpetajad mugavust jälgijate jaoks, sest enne jälgima hakkamist saab ülevaate konto sisust. Lisaks ütlesid uuringus osalejad, et nad ei hakka ise vahel privaatset kontot jälgima, kuna see nõuab neilt mitut lisaliigutust. Samas rääkisid õpetajad, et avaliku kontoga kaasneb mitmeid ohukohti, mistõttu on nad sisuloomel ettevaatlikud.

Minu meelest ka see avalik konto on ju kahe otsaga asi, sest neid internetiohtusid, neid pahasid tegelasi, kellele meeldivad sellised toredad igasugused pildid ja asjad, neid on hästi palju ja nad on nii kavalaks muutunud, et ikkagi kuklas heliseb see kelluke, et ei taha, et kuidagi kellelegi midagi ebameeldivat kaasa tooks. (KÕ7)

Õpetajatel on nende sõnul dilemma, kui palju infot õpilaste, kooli ja enda kohta jagada. Seejuures rääkisid intervjueritavad kõige rohkem just õpilastega seotud info – nägu, nimi ja nende öeldu – jagamisest. Õpetajad ei soovi sellist infot jagada, kuna muretsevad õpilaste turvalisuse ja privaatsuse pärast ning soovivad neid potentsiaalsete ohtude eest kaitsta. Lahendusena on uuringus osalejad endi sõnul katnud õpilaste näod *emoji*'dega (emotsiooni väljendavate piltidega), kasutanud filtreid, teinud pilte ja videoid nägude asemel selja tagant või kätest ning nimed asendanud eesnime esitähedega. Mõni õpetaja on lapsevanematelt küsinud nõusolekut piltide ja videote jagamiseks. Lisaks rääkisid intervjueritavad, et nende jaoks on oluline, et õpilase nime ja nägu poleks võimalik kokku panna.

Sa ei tea kunagi, kes mis pildi kuskilt võtab ja mida ta sellega teeb. Küberkiusamist ja kõike on nii palju. Pluss, mõne pildi peal võib-olla mõni jääbki natuke imeliku näoga, noh nüisugune liikumise pealt tehtud ka, et ma ei tea, et keegi ei lõikaks seda kohta seal välja ja ei ole kuskil kooli seina peal pärast mingi nõmedus või midagi. (KÕ9)

Uuringus osalejate jaoks on olnud mõtlemiskoht ka see, kas avaldada oma kooli nime. Samas oli intervjuueritavaid, kes polnud sellele teemale mõelnud ning ei teadnud, kas nende kontol on kooli nimi märgitud või mitte. Kooliga seoses on uuringus osalejate jaoks oluline ka hoida kooli mainet. Lisaks jälgivad õpetajad enda sõnul, et piltidele ja fotodele ei jääks seintel olevat tundlikku informatsiooni. Üks õpetaja ütles, et mõtleb ka klassis oleva tehnika näitamisele, et vältida vargusi. Otsusel, mida jagada ja mida mitte, on õpetajad lähtunud nii isiklikust arvamusest kui ka uurinud teiste õpetajate profile.

Ma mäletan, et ma tükk aega kaalusin seda, kas panna kooli nime või mitte panna. Ja siis ma mõtlesin, no mis siis? Ma ei tea, et kas see saab kuidagi... Siis uurisingi, kas teistel on pandud, siis mõtlesin, et teistel on ka. Et ma ei näinud selles siis lõppkokkuvõttes ilmselt ohtu, et ma ikkagi panin selle kooli nime sinna. (KÕ3)

Enda kohta info jagamisel tunnevad õpetajad, et neil on rohkem otsustusõigust, kuna nende valik ei mõjuta otseselt teisi. Kui eesnime avaldamises õpetajad probleemi ei näe, siis enda näo näitamises jagunevad arvamused kaheks: on nii neid õpetajaid, kes tunnevad end kaamera ees mugavalt ja jagavad hea meelega enda nägu, aga ka neid kes soovivad rohkem privaatsust või hoida fookust õpetamisega seotud sisul.

Mu enda näost seal pilt ei ole, ei ole ka plaanis panna. Mitte otseselt mingisuguse põhimõtte pärast. Kui ma teen õppetegevustest pilte, siis ma eelistan, et see on nagu fookuses. [...] Jah, et ongi peamiselt kool, õpigrupp, nimi eesnimena. Perekonnanimi – see tuleb kuidagi teisiti kindlasti välja. Aga ka muid asju, nagu perekonnaseisu või kas mul on lapsi või mitte, et sellist asja ei ole. (KÕ6)

Intervjuueritavad näevad väljakutsena ka keeruliste teemade jagamist. Õpetajad rääkisid, et sooviksid vahel jagada keerulisi olukordi koolipäevast ning õpilastega või nende erivajadusega seotud muresid, kuid seda on raske teha, kui jälgivad võivad ära tunda, kellest õpetaja räägib. Lisaks ütles üks õpetaja, et nendel teemadel rääkimine tähendab keerulise olukorra uuesti läbi elamist. Suuremate murekohtade jagamist takistab ka see, et neid on keeruline pildis edasi anda ning keerulistel päevadel ei jää aega pildistamiseks ega filmimiseks. Siiski tunnevad uuringus osalejad, et keeruliste teemade vältimine viib ilustamiseni. Kuigi õpetajad ei ilusta enda sõnul enamasti tegelikkust, rääkisid nad, et kipuvad eelkõige jagama kordaminekuid ja positiivseid hetki ning keerulisemate olukordade jagamine jääb pigem tagaplaanile.

Ma olen püüdnud ikkagi jagada ju kõike, et ka neid natukene raskemaid päevi, aga paratamatult on see, et kui on väga raske päev, siis sa lihtsalt ei jõuagi sinna telefoni üldse filmimagi. Ehk siis mul vahepeal on nagu kuklas see mõte, et ma peaks rohkem jagama ka nagu seda päris elu, et inimestele ei tunduks, et mul ongi kõik mingi lust ja lillepidu siin. Et ma tegelikult ei ole midagi nagu nii hea õpetaja, mul on ka siukseid päevi, kus on raske. Et siis ma jällegi mõtlen seda, et kindlasti ma loodan, et inimesed ei mõtle, et kõik ongi nii, nagu sotsiaalmeedia näitab. (KÕ8)

Instagrami haldamine

Õpetajate sõnul on nad kogenud erinevaid väljakutseid ka Instagrami hallates. Kõik uuringus osalejad rääkisid, et nende jaoks on kõige suurem mure ajapuudus. Intervjueeritavate sõnul soovivad nad tööl keskenduda õppetööga seotud teemadele, pärast tööd aga on väsinud ning soovivad veeta aega perega. Lisaks mainis üks õpetaja, et tal on lisaks haridusliku sisuga kontole veel mitu Instagrami kontot, mida haldab ja mis temalt aega nõuavad. Ajapuuduse tõttu pole uuringus osalejatel nende sõnul kindlat sagedust, millal postitused ilmuvad. Uuringus osalejad tõid näiteks, et aja kokku hoidmiseks teevad nad postitusi ühistranspordiga sõites. Vahel teevad õpetajad postitusi ka märkimisväärselt hiljem, näiteks kaks nädalat hiljem.

Ma ei taha seal sotsiaalmeedias nii järjepidev olla, et ma ei taha, et sellest saaks mingisugune lisatöö, sest et tegelikult on tohutu töö, et ma tean, ma väga hindan neid õpetajaid, kellel on nagu väga nagu välja läbimõeldud content ja kõik need asjad. (KÕ7)

Lisaks on intervjueeritavad enda sõnul kokku puutunud tehniliste probleemidega. Neil on olnud olukordi, kus nad on valmistanud postituse ette, kuid rakendus pole mingil põhjusel lubanud postitust avaldada ning nad on pidanud postituse loomisega alustama algusest. Lisaks on nad tundnud, et ühte postitusse lisatavate piltide ja videoklippide arv on liiga väike.

Kümme pilti või kümme faili, et teinekord tundub, et see lihtsalt ahistab. Teinekord jääbki midagi tegemata puhtalt sellepärast, et see limiit on ees [...] Millegipärast on mul vahepeal see, et osad kontod saavad lisada rohkem kui kümme pilti korraga üles, et kord ma saan, kord ma ei saa, et kohati see tehniline pool natukene tekitab küsimusi minus. (KÕ11)

Väljakutseid on uuringus osalejate jaoks pakkunud ka sisulooje. Näiteks pole õpetajate sõnul nende tehtud pildid vahel piisavalt hea kvaliteediga või ei anna piisavalt edasi tegelikku olukorda. Lisaks rääkisid õpetajad, et soovivad vahel kirjutada postituse lahti pikemalt või teha seda lõbusamalt, mistõttu nad kasutavad tehisaru abi. Mõnikord pole intervjueeritavatel ideid, mida postitada või neil on tunne, et mingite teemade kohta pole mõtet postitusi teha.

Näiteks koolisisesed, üritused või plakatid [...] ma ju jagan neid tegelikult õpilastega klassiruumis ja vanematega meililistis. Kui ma nüüd paneksin sinna üles [...] kooliüritustele väljastpoolt niikuinii keegi tulla ei saa. Et siis nagu seda ma ei ole kuidagi jaganud, aga see ei tähenda, et ma uhke ei oleks. (KÕ10)

Küsitletud õpetajad näevad väljakutsena ka nähtavuse ja jälgijaskonna suurendamist. Mitu õpetajat mõtles sellele teemale juba kasutajanime valides, sest soovis teiste kasutajate seast silma paista. Lisaks tõid õpetajad näiteks, et neil puuduvad teadmised, kuidas Instagramis kaugemale jõuda ja rohkem jälgijaid saada. Teisalt on intervjuueeritavad kokku puutunud varikontodega ehk nende postitusi on meeldivaks märkinud võõrad, kelle profiil viitab, et tegu pole päris inimestega. Siiski peavad varikontosid probleemiks vähesed õpetajad ning suurema väljakutsena nähakse nende sisust huvitunud jälgijaskonna suurendamist.

Minu jaoks Instagrami kasutamine keeruline ei ole, võib-olla mis on, on ikkagi leida jälgijaid, et keegi oleks üldse huvitatud sind jälgima. Selleks peaks looma ka midagi huvitavat sinna. See võib olla ka samas nagu motiveerib, et teha rohkem tundides midagi huvitavat, mingeid üritusi. See on nagu kahepoolne asi. (KÕ5)

Vähe teiste riikide õpetajate kontodega

Uuringus osalejad näevad plussina, et Instagram võimaldab neil jälgida õpetajaid üle maailma, kuid samas ütles mitu õpetajat, et nad ei tunne teiste riikide õpetajate kontodega samastumist, kuna Eesti koolisüsteem on teistsugune. Lisaks rääkis üks õpetaja, et teiste riikide õpetajad teevad rohkem huumorivideoid ning postitavad vähem õpetamise kohta. Siiski ütlesid intervjuueeritavad, et nad saavad teiste riikide õpetajate kontodelt vahel ideid, mille peale nad ise ei tuleks.

Ma olengi väga vähe välismaa omasid alles jätnud [jälgitavate sekka], sest ma kuidagi nendega ei samastu enam, et on väga palju ägedaid ideid, aga ikkagi meil need, ütleme koolid on niivõrd erinevad, et kuidagi on Eesti omasid jäänud palju rohkem alles. Nagu ikka omasid vaatad. (KÕ8)

Kokkuvõttes seisavad õpetajad Instagramis silmitsi erinevate väljakutsetega, mis on seotud ebakindluse, eetiliste dilemmaide, Instagrami haldamise ja välismaalaste kontodega mittesamastumisega. Kuigi uuringus osalejad on kogenud erinevaid väljakutseid, tõid nad näiteid, kuidas raskustega toime tulla ja neid ennetada.

4. Arutelu

Magistritöö eesmärk oli välja selgitada Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate arusaam oma identiteedist, Instagrami kasutamise tajutud toetusest õpetajatele ja väljakutsetest Instagramis. Järgnevalt arutlen saadud tulemuste üle.

Intervjuudest tuli esile, et Eesti klassiõpetajad tunnetavad Instagramis kolme identiteeti: hariduse kõneisik, kolleegide toetaja ja õpetajast tavakasutaja. See tulemus ei sarnane Carpenteri ja kolleegide (2023) liigitusega, mille kohaselt saavad sotsiaalmeediat professionaalsetel eesmärkidel kasutavad õpetajad olla hariduse mikrokuulsused, *online teacherpreneur*'id ja hariduse mõjuisikud. Erinevused tulenevad minu hinnangul sellest, et magistritöös võtsin liigitusel aluseks õpetajad ning nende rolli sotsiaalmeedias, kuid Carpenter ja kolleegid (2023) on lähtunud sotsiaalmeediauuringute valdkonnast, keskendudes sellele, kuidas õpetajad sobituvad sotsiaalmeedia kasutajate laiematesse tüpoloogiatesse. Kuigi hariduse kõneisikud ning hariduse mõjuisikud kõlavad sarnaselt, eristab hariduse kõneisiku identiteediga Eesti klassiõpetajaid see, et nende eesmärk pole nende endi sõnul oma sisuga tulu teenida ning nende jälgijaskond on pigem väike. Ehkki uuringus osalejad jagavad oma materjale ning suunavad jälgijaid müügiplatvormile Tife.eu, siis ei liigitaks ma Eesti klassiõpetajaid *online teacherpreneur*'ideks, kuna nad jagavad materjale sageli ka tasuta ning nende eesmärk on olla toeks teistele õpetajatele, mistõttu iseloomustab neid paremini kolleegide toetaja identiteet. Leian, et eestikeelseid materjale loovatel õpetajatel ongi väga keeruline *online teacherpreneur*'iks saada, kuna nende sihtrühm on väiksem nendest, kes loovad ingliskeelseid materjale.

Samas leiab Eesti klassiõpetajate sisust sarnasusi Sheltoni ja kolleegide (2020) loodud hariduse mõjuisikute Instagrami postituste sisu kategooriatega. Näiteks jagavad kolleegide toetajad enda sõnul motiveerivat sisu ning hariduse kõneisikud lähenemisviise õpetamisele. Teisalt mainisid uuringus osalejad väga vähe hariduse mõjuisikule omast jälgijate kaasamist. See võib tuleneda sellest, et Eesti klassiõpetajad ei soovi Instagramile kulutada palju aega ning neil puuduvad oskused, kuidas jälgijaid rohkem kaasata.

Mitu õpetajat ütles, et ei nimetaks end suunamudijaks ega mõjuisikuks, mis samuti kinnitab, et Eesti klassiõpetajatel ei tunneta mõjuisiku identiteeti. Seejuures rääkisid õpetajad, et eesti keeles puudub nende tegevuse kirjeldamiseks sobilik sõna. Teistest Instagramis tegutsevatest õpetajatest rääkides kasutasid intervjuueeritavad aga väljendeid „õpetaja Instagram“,

„õpetajakonto“ ja „õpetaja-sisulooja“. Lähtudes eeltoodust, leian, et edaspidi võiks hariduslikku sisu jagavate õpetajate Instagrami kontosid nimetada õpetajakontodeks. Kuigi inglise keeles on Instagramis tegutsevatele õpetajatele viidatud ka kui *teachergrammer*'itele (Davis & Yi, 2022), siis leian, et sarnasel viisil loodud uus sõna – näiteks „õpigram“ või „õpetajagram“ – ei oleks nii suupärane ega üheselt mõistetav. Seejuures on „õpetajakonto“ juba mõne õpetaja sõnavaras ning see mõjub kontrastina erakontole.

Uurimisküsimuse „Kuidas toetab Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate arvates Instagrami kasutamine õpetajaid?“ tulemused sarnanevad varasemalt õpetajate sotsiaalmeediakasutuse kohta tehtud uuringute tulemustega. Näiteks leidis kinnitust, et Instagram võimaldab saada uusi ideid, luua kogukond, teha koostööd teiste õpetajatega ja ennast arendada (Carpenter *et al.*, 2020; Prestridge, 2019; Richter *et al.*, 2022). Samas on varasemad uuringud näidanud, et sotsiaalmeedia võib muuta keeruliseks töö- ja eraelu eraldamise (Carpenter *et al.*, 2019), kuid käesolevas uuringus osalejad näevad Instagramis hoopis võimalust töö- ja eraelu eraldada, sest nad saavad hariduse ehk tööga seotud sisu suunata oma õpetajakontole. See erinevus võib tuleneda sellest, et mina uurisin klassiõpetajaid ning nende õpilastel ei tohi ametlikult oma vanuse tõttu veel Instagrami kontot olla, mistõttu on klassiõpetajate ja õpilaste vaheline suhtlus Instagramis väga harv. See põhjendab ka vastuolu Siibaku ja Kase (2022) uuringuga, mille kohaselt on Eestis saanud tavapäraseks õpilaste ja õpetajate vaheline kokkupuude sotsiaalmeedias. Seejuures selgus magistrیتööst, et õpetajad ei võta õpilasi – ja mõnel juhul ka kolleege – vastu oma isiklikule Instagrami kontole, kuid õpetajakonto on kõigile ligipääsetav. See lähenemine toetab samuti töö- ja eraelu vahele piiri tõmbamist.

Sarnaselt varasematele uuringutele (nt Carpenter *et al.*, 2020) jõudsin ka mina järelduseni, et Instagram pakub õpetajatele sotsiaalset tuge. Pean selle juures oluliseks leiuks seda, et intervjuudest jäi kõlama Instagramis kogetav samastumistunne, sest minu hinnangul ei ole varasemad teadustööd sellele eriti tähelepanu pööranud. See võib tuleneda sellest, et magistrیتöö uuringus osalesid pigem väiksema tööstaažiga õpetajad, kellel võib alustava õpetajana olla rohkem ebakindlust ning vähem kogemusi erinevate (keeruliste) olukordadega. Sellest lähtuvalt leian, et Instagram saab toetada alustavaid õpetajaid, kes saavad sealt kindlust, et ka teistel on aeg-ajalt keeruline.

Magistritöö tulemusena selgus, et õpetajad puutuvad Instagramis sisu luues kokku eetiliste dilemmadega. Sama tulemuseni jõudis Pukk (2024), kelle bakalaureusetöös rääkisid õpetajad muuhulgas Instagramis õpilaste kajastamisega seotud väljakutsetest. Käesolevas uuringus rääkisid kõik õpetajad sel teemal ja tõid näiteid, kuidas nad on lahendanud olukorrad, kui pildile on jäänud mõni õpilane. See näitab, et Eesti õpetajate jaoks on õpilaste privaatsus oluline ning nad mõtlevad sellele, et nende loodud sisu nende õpilastele liiga ei saaks teha. Samas on ingliskeelses teaduskirjanduses õpilaste kajastamine õpetaja sotsiaalmeedias saanud vähe tähelepanu. Põhjus võib peituda selles, et teiste riikide uuringutes on rohkem keskendunud mõjule, mis avaldub otseselt õpetajale, ning seetõttu on potentsiaalne mõju õpilastele jäänud tagaplaanile. Lisaks on klassiõpetajate õpilased nooremad kui aineõpetajatel ning klassiõpetajad on ka õpilaste klassijuhatajad, mistõttu võivad nad tunda suuremat vastutust oma õpilaste ees.

Uue leiuna ilmnes magistritööst, et Eesti õpetajad tunnevad vähe samastumist teiste riikide õpetajate kontodega. Kuna Eesti õpetajate Instagrami kasutamise kohta on seni tehtud vaid üks bakalaureusetöö (Pukk, 2024), siis pole selline tulemus varem Eesti uuringutes kajastust leidnud. Tegu on märkimisväärse tulemusega, sest see näitab eestikeelsete õpetajakontode tähtsust Eesti õpetajate silmis. Sellest tulenevalt leian, et on oluline ka tulevikus Eesti õpetajate sotsiaalmeediakasutust uurida. Kuna käesolev töö keskendus klassiõpetajatele ja tulemusi saab üldistada ainult uuringus osalenud õpetajatele, võiks uurida ka aineõpetajate kogemusi. Seejuures arvan, et lisaks õpetajakontode omanikele tuleks uurida ka nende jälgijaid, et mõista paremini nende seisukohta. Tänu sellele saaks paremini toetada õpetajakontode jälgijaid ning anda õpetajatele juhtnööre, kuidas õpetajakontode sisuga enda tööd lihtsustada.

Magistritöö piiranguna saab välja tuua, et kaks intervjuud olid teistest lühemad ehk umbes 30 minutit. Lühema intervjuu andsid õpetajad, kes postitavad Instagramis harva ja kellel on seetõttu vähem kogemusi, mida jagada. Samas aitasid Instagramis vähem aktiivsed õpetajad uuringusse tuua mitmekesisema vaate. Teine töö piirang on asjaolu, et intervjuud toimusid novembris ehk õppeaasta esimeses pooles. Kui intervjuud oleksid toimunud õppeaasta keskel või teises pooles, võinuks õpetajatel olla rohkem mõtteid, mida jagada. Teisalt oleks intervjuude tegemine hiljem võinud tähendada seda, et õpetajatel poleks olnud aega uuringus osaleda (nt hinnete väljapanemise perioodi tõttu) ning valim oleks võinud seetõttu olla väiksem.

Magistritöö väärtus seisneb selles, et tulemuste põhjal on võimalik teha soovitusi klassiõpetaja õppekavasse, et tulevased õpetajad oskaksid paremini ära kasutada Instagrami

pakutavaid võimalusi ning oskaksid paremini toime tulla uuringust selgunud väljakutsetega. Lisaks on magistritöö toeks tegevõpetajatele, sest nad võivad leida tööst ideid, kuidas Instagrami eesmärgipäraselt kasutada. Magistritöö on väärtuslik tugi ka õpetajatele, kes Instagramis hariduslikku sisu jagavad, sest nad saavad ülevaate, milliste väljakutsetega on teised õpetajad kokku puutunud ning milliseid lahendusi nad on nendele väljakutsetele näinud.

Tänuõnad

Soovin tänada kõiki uuringus osalenud õpetajaid, kes andsid minu magistritöösse väärtuslikku sisendit. Olen südamest tänulik oma juhendajale Pihel Hundile, kes toetas mind kogu magistritöö valmistamise jooksul ning andis mulle edasiviivat tagasisidet. Lisaks tänan kõiki lähedasi, kes olid toeks magistritöö kirjutamisel.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Annaliisa Post

/allkirjastatud digitaalselt/

13.05.2025

Kasutatud kirjandus

- Abidin, C. (2015). Communicative Intimacies: Influencers and Perceived Interconnectedness. *Ada: A Journal of Gender, New Media, and Technology*, 8.
- Aichner, T., Grünfelder, M., Maurer, O., & Jegeni, D. (2021). Twenty-Five Years of Social Media: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 24(4), 215–222.
<https://doi.org/10.1089/cyber.2020.0134>
- Campbell, C., & Farrell, J. R. (2020). More than meets the eye: The functional components underlying influencer marketing. *Business Horizons*, 63(4), 469–479.
<https://doi.org/10.1016/j.bushor.2020.03.003>
- Carpenter, J. P., & Harvey, S. (2019). „There's no referee on social media“: Challenges in educator professional social media use. *Teaching and Teacher Education*, 86, 102904.
<https://doi.org/10.1016/j.tate.2019.102904>
- Carpenter, J. P., Kimmons, R., Short, C. R., Clements, K., & Staples, M. E. (2019). Teacher identity and crossing the professional-personal divide on Twitter. *Teaching and Teacher Education*, 81, 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2019.01.011>
- Carpenter, J. P., Morrison, S. A., Craft, M., & Lee, M. (2020). How and why are educators using Instagram?. *Teaching and Teacher Education*, 96, 103149.
<https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103149>
- Carpenter, J. P., Morrison, S. A., Shelton, C. C., Clark, N., Patel, S., & Toma-Harrold, D. (2024). How and why educators use TikTok: Come for the fun, stay for the learning?. *Teaching and Teacher Education*, 142, 104530. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104530>
- Carpenter, J. P., Shelton, C. C., & Schroeder, S. E. (2023). The education influencer: A new player in the educator professional landscape. *Journal of Research on Technology in Education*, 55(5), 749–764. <https://doi.org/10.1080/15391523.2022.2030267>
- Carpenter, J. P., Tani, T., Morrison, S., & Keane, J. (2022). Exploring the landscape of educator professional activity on Twitter: an analysis of 16 education-related Twitter hashtags. *Professional Development in Education*, 48(5), 784–805.
<https://doi.org/10.1080/19415257.2020.1752287>
- Cino, D., & Vandini, C. D. (2020). „Why does a teacher feel the need to post my kid?“. Parents and teachers constructing morally acceptable boundaries of children’s social media

- presence. *International Journal of Communication*, 14, 1153–1172.
<https://cris.unibo.it/retrieve/e1dcb336-77f6-7715-e053-1705fe0a6cc9/12493-44007-1-PB.pdf>
- Davis, S., & Yi, J. (2022). Double tap, double trouble: Instagram, teachers, and profit. *E-learning and Digital Media*, 19(3), 320–339. <https://doi.org/10.1177/20427530211064706>
- Graham, A., Bahr, N., Truscott, J., & Powell, M. A. (2018). *Teachers' Professional Boundary Transgressions: A Literature Review*. Southern Cross University.
<https://cdn.qct.edu.au/pdf/Transgressions.pdf>
- Hartung, C., Hendry, N. A., Albury, K., Johnston, S., & Welch, R. (2023). Teachers of TikTok: Glimpses and gestures in the performance of professional identity. *Media International Australia*, 186(1), 81–96. <https://doi.org/10.1177/1329878X211068836>
- Hennink, M., & Kaiser, B. N. (2022). Sample sizes for saturation in qualitative research: A systematic review of empirical tests. *Social Science & Medicine*, 292, 114523.
<https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114523>
- Hertel, J. T., & Wessman-Enzinger, N. M. (2017). Examining Pinterest as a curriculum resource for negative integers: An initial investigation. *Education Sciences*, 7(2), 45.
<https://doi.org/10.3390/educsci7020045>
- Kyngäs, H. (2020). Inductive Content Analysis. H. Kyngäs, M. Kääriäinen, & K. Mikkonen (toim), *The Application of Content Analysis in Nursing Science Research* (lk 13–22). Springer.
- Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., & Strömpl, J. (2014). Intervjuu.
<https://samm.ut.ee/intervjuu/>
- Lopez, V., & Whitehead, D. (2013). Sampling data and data collection in qualitative research. Z. Schneider, D. Whitehead, G. LoBiondo-Wood, & J. Haber (toim), *Nursing & Midwifery Research: Methods and Appraisal for Evidence-Based Practice* (lk 123–140). 4. Tr. Elsevier.
- Marcelo-Martínez, P., Yot-Domínguez, C., & Marcelo, C. (2024). How and why teachers use social networks for professional learning. *Teacher Development*, 28(3), 317–329.
<https://doi.org/10.1080/13664530.2023.2296611>

- Marwick, A. E. (2015). You May Know Me from YouTube: (Micro-)Celebrity in Social Media. P. D. Marshall, & S. Redmond (toim), *A Companion to Celebrity* (lk 333–350). John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9781118475089.ch18>
- Mesipuu, B. (2022). *Suunamudijate turundustegevuse tajumine ja ostukäitumisele suunamine – Eesti noorte arvamused ja kogemused* [magistritöö, Tartu Ülikool]. DSpace. <http://hdl.handle.net/10062/82382>
- Navy, S. L., & Nixon, R. S. (2023). Searching for quality: Examining Pinterest as a resource for teachers of science. *Teaching and Teacher Education*, 132, 104207. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104207>
- Newton, J. R., & Williams, M. C. (2022). Instagram as a Special Educator Professional Development Tool: A Guide to Teachergram. *Journal of Special Education Technology*, 37(3), 447–452. <https://doi.org/10.1177/01626434211033596>
- Olev, A., & Alumäe, T. (2022). Estonian speech recognition and transcription editing service. *Baltic J. Modern Computing*, 10(3), 409–421. <https://doi.org/10.22364/bjmc.2022.10.3.14>
- OpenAI. (2025). *ChatGPT*. <https://chatgpt.com/>
- Otchie, W. O., & Pedaste, M. (2020). Using Social Media for Learning in High Schools: A Systematic Literature Review. *European Journal of Educational Research*, 9(2), 889–903. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.2.889>
- Prestridge, S. (2019). Categorising teachers' use of social media for their professional learning: A self-generating professional learning paradigm. *Computers & Education*, 129, 143–158. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.11.003>
- Pukk, A. (2024). *Tähelepanu püüdmise ja hoidmise strateegiate kasutamine haridusvaldkonnas: õpetajate kogemused sotsiaalmeediasse sisu loomisel* [bakalaureusetöö, Tartu Ülikool]. DSpace. <https://hdl.handle.net/10062/100128>
- Richter, E., Brunner, M., & Richter, D. (2021). Teacher educators' task perception and its relationship to professional identity and teaching practice. *Teaching and Teacher Education*, 101, 103303. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103303>
- Richter, E., Carpenter J. P., Meyer, A., & Richter, D. (2022) Instagram as a platform for teacher collaboration and digital social support. *Computers & Education*, 190, 104624. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104624>

- Schroeder, S., Curcio, R., & Lundgren, L. (2019). Expanding the Learning Network: How Teachers Use Pinterest. *Journal of Research on Technology in Education*, 51(2), 166–186. <https://doi.org/10.1080/15391523.2019.1573354>
- Shelton, C. C., & Archambault, L. M. (2019). Who Are Online Teacherpreneurs and What Do They Do? A Survey of Content Creators on TeachersPayTeachers.com. *Journal of Research on Technology in Education*, 51(4), 398–414. <https://doi.org/10.1080/15391523.2019.1666757>
- Shelton, C., Schroeder, S., & Curcio, R. (2020). Instagramming their hearts out: What do education influencers share on Instagram? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 20(3), 529–554
- Siik, S. (2021). *Õpetajad Facebooki professionaalsete gruppide kasutajatena distantisõppe ajal* [magistritöö, Tartu Ülikool]. DSpace. <http://hdl.handle.net/10062/71169>
- Siibak, A., & Kask, P. H. (2022). Teacher-student interactions and teacher self-disclosure on social media: Estonian students' perceptions and experiences. *Mediální studia*, 16(1), 46–64.
- Tartu Ülikooli eetikakeskus. (2023). *Hea teadustava*. 2. Tr. https://eetika.ee/sites/default/files/2023-06/HEA%20TEADUSTAVA_2023.pdf
- Veletsianos, G. (2017). Three Cases of Hashtags Used as Learning and Professional Development Environments. *TechTrends*, 61, 284–292. <https://doi.org/10.1007/s11528-016-0143-3>
- Vizcaíno-Verdú, A., & Abidin, C. (2023). TeachTok: Teachers of TikTok, micro-celebrification, and fun learning communities. *Teaching and Teacher Education*, 123, 103978. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2022.103978>
- Willis, A., Grainger, P., Thiele, C., Simon, S., Menzies, S., & Dwyer, R. (2023). The benefits and pitfalls of social media for teachers' agency and wellbeing. *Technology, Pedagogy and Education*, 32(5), 621–637. <https://doi.org/10.1080/1475939X.2023.2210585>

Lisa 1. Värbamiskiri

Tere!

Olen Annaliisa Post, Tartu Ülikooli klassiõpetaja eriala V kursuse tudeng, ning kirjutan oma magistritöö Instagramis hariduslikku sisu jagavatest Eesti klassiõpetajatest. Magistritöö eesmärk on välja selgitada Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate arusaam oma identiteedist, Instagrami kasutamise tajutud toetusest õpetajatele ja väljakutsetest Instagramis.

Selleks intervjuuerin Instagramis tegutsevaid Eesti klassiõpetajaid. Kaardistasin Instagramis hariduslikku sisu jagavaid õpetajaid ja jõudsin ka teie kontoni. Seetõttu oleks mul suur rõõm, kui oleksite valmis mulle andma intervjuu. Antud teemal pole õigeid ja valesid vastuseid, vaid ootan teid jagama just oma kogemusi ja mõtteid.

Intervjuu toimub teile sobivas keskkonnas, kas silmast silma või Zoomi teel, ning salvestan selle. Intervjuu võtab aega orienteeruvalt üks tund. Intervjuusid viin läbi novembris ja detsembris.

Pärast intervjuud transkribeerin helisalvestise ja asendan teie nime pseudonüümiga, mida kasutan ka andmete esitamisel. Liiga detailsed märksõnad muudan üldisteks sõnadeks, samuti eemaldan kolmandate isikute nimed või konfidentsiaalust ohustava info transkriptsioonidest, et lugejal poleks võimalik sisu uuringus teiega seostada.

Uuringus osalemine on vabatahtlik ehk teil on õigus igal ajal küsimustele vastamisest loobuda või katkestada intervjuul osalemine.

Loodan väga, et olete valmis intervjuus osalema ja teadusesse panustama. Ootan teie vastust 18. oktoobriks.

Kui teil on uuringu kohta lisaküsimusi, siis saate need saata mulle siin või meilile (annaliisa.post@ut.ee).

Kõike head

Annaliisa Post

Lisa 2. Intervjuu kava

SISSEJUHATUS

1. Mitmenda klassi õpetaja sa oled?
2. Kui vana sa oled?
3. Kui kaua sa õpetajana töötanud oled?
4. Kui aktiivne sotsiaalmeedia kasutaja sa oled?
5. Milliseid sotsiaalmeedia platvorme sa kasutad?

I PLOKK – Õpetajate identiteet Instagramis

1. Kust tuli idee Instagramis hariduslikku sisu jagada?
2. Millal alustasid Instagramis haridusliku sisu jagamist?
3. Mis on sinu eesmärk Instagramis?
4. Kuidas kirjeldad võõrale oma tegutsemist Instagramis? Kelleks end nimetad?
5. Kuidas valisid oma kasutajanime?
6. Milline sisu on sinu Instagrami kontol?
7. Milliste kriteeriumite alusel oma postitusi lood?
8. Kellele sa oma sisu suunad?
9. Kes on sinu jälgijad?
10. Milline on sinu suhe jälgijatega?

II PLOKK – Instagram kui õpetajatöö toetaja

1. Kuidas on Instagrami kasutamine mõjutanud sinu igapäevatööd õpetajana?
2. Kui võrdled ennast kui õpetajat enne Instagramis haridusliku sisu jagamisega alustamist ning nüüd, siis milliseid muutusi märkad?
3. Too näiteid, kuidas Instagramis tegutsemine on mõjutanud sinu läbisaamist
 - a. kolleegidega,
 - b. õpilastega,
 - c. lapsevanematega.
4. Millist tagasisidet oled saanud jälgijatelt?
5. Kas Instagrami kasutamine on sulle kaasa toonud rahalist või materiaalset kasu? Too näiteid.

6. Kui palju jälgid ise Instagramis teisi õpetajaid? Keda? Miks?
7. Milline teiste loodud hariduslik sisu sind kõige rohkem kõnetab?
8. Too näiteid, kus oled ise teiste loodud sisu eeskujul õpetajana midagi teinud.

III PLOKK – Väljakutsed Instagramis

1. Kas sinu konto on avalik või privaatne? Põhjenda, miks?
2. Millistest eetilistest põhimõtetest lähtud Instagramis sisu luues?
 - a. Millist infot jagad Instagramis enda kohta? Kooli kohta? Õpilaste kohta?
 - b. Kuidas oled lahendanud olukorrad, kus soovid jagada pilte-videoid õpilastest või nende töödest?
3. Millistele potentsiaalsetele ohtudele Instagramis sisu luues mõtled?
4. Mis on sinu jaoks olnud Instagrami kasutamisel keeruline?
5. Kas arvad, et sotsiaalmeedia kasutamisele õpetajana võiks rääkida ka õpetajakoolituses. Põhjenda.
6. Teaduskirjandusest on selgunud, et kasutajad võivad sotsiaalmeedias ilustada tegelikkust. Kas sina oled seda Instagramis kunagi teinud? Miks? / Miks mitte?

KOKKUVÕTE

1. Kas on midagi, mida sooviksid veel selle teema kohta jagada?

Lisa 3. Informeeritud nõusoleku leht

Hea õpetaja

Palun Teil osaleda magistritöö „Õpetaja kui sisulooja sotsiaalmeedias“ intervjuus.

Palun Teilt nõusolekut intervjuu salvestamiseks. Pärast intervjuud transkribeerin salvestise ja asendan Teie nime pseudonüümiga, mida kasutan ka andmete esitamisel. Liiga detailsed märksõnad muudan üldisteks sõnadeks, samuti eemaldan kolmandate isikute nimed või konfidentsiaalsust ohustava info transkriptsioonidest, et lugejal poleks võimalik sisu uuringus osalejaga seostada. Soovi korral saate transkribeeritud intervjuu ning töös kasutatavad tekstikatted koos minuga üle vaadata, et info oleks igati täpne.

Intervjuud kasutatakse teadustöö eesmärgil. Hiljem on magistritöö elektrooniliselt kättesaadav Tartu Ülikooli raamatukogu üliõpilastööde andmebaasis Dspace, kuid see ei sisalda intervjuude transkriptsioone.

Kui oled nõus intervjuus ülaltoodud tingimustel osalema, kinnita seda allpool olevas tabelis. Intervjuus osalemine on vabatahtlik ja teil on õigus igal ajal oma nõusolekust loobuda.

Tee sobivasse lahtrisse pluss (+).

	JAH	EI
Mind on informeeritud ülalmainitud uuringust ja olen teadlik läbiviidava magistritöö eesmärgist ja uuringu metoodikast.		
Olen nõus, et intervjuu salvestatakse.		
Tean, et uuringu käigus tekkivate küsimuste kohta annab mulle täiendavat informatsiooni magistrant Annaliisa Post (annaliisa.post@ut.ee).		
Kinnitan oma nõusolekut uuringus osalemiseks.		

Uuritava nimi:

Uuritava allkiri:

Kuupäev:

Lisa 4. Näide suhtlusest ChatGPT-ga

Sisend	Peakategooriad võiks olla maksimaalselt viis.
Vastus	<p>Siin on sinu andmete põhjal viie peakategooriaga selgem ja kompaktsem kategooriasüsteem:</p> <ol style="list-style-type: none">Ideede ja ressursside kogumine<ul style="list-style-type: none">Üldine ideede saamine (RQ2-1, RQ2-9, RQ2-82)Tegevuste ja meetodikate ideed (RQ2-19, RQ2-20, RQ2-21, RQ2-22, RQ2-35, RQ2-39, RQ2-43, RQ2-47, RQ2-50, RQ2-67, RQ2-72, RQ2-81)Materjalide ja vahendite leidmine (RQ2-14, RQ2-18, RQ2-36, RQ2-46, RQ2-57, RQ2-64, RQ2-71)Kiire ja mugav info leidmine (RQ2-24, RQ2-52, RQ2-68, RQ2-69, RQ2-73)Kogukond ja koostöö<ul style="list-style-type: none">Toetus ja kuuluvustunne (RQ2-2, RQ2-3, RQ2-6, RQ2-15, RQ2-16, RQ2-17)Koostöö ja suhtlus teiste õpetajatega (RQ2-29, RQ2-32, RQ2-41, RQ2-42, RQ2-77, RQ2-83)Kooli sisene jagamine ja läbipaistvus (RQ2-28, RQ2-76, RQ2-87)Professionaalne areng ja enesekindlus<ul style="list-style-type: none">Eneseanalüüs ja tagasiside (RQ2-27, RQ2-30, RQ2-59, RQ2-74)Julgus ja enesekindlus (RQ2-33, RQ2-44, RQ2-49, RQ2-62, RQ2-63, RQ2-70, RQ2-75)Motivatsioon ja areng (RQ2-8, RQ2-25, RQ2-48, RQ2-61, RQ2-84, RQ2-86)Tunnustus ja nähtavus<ul style="list-style-type: none">Kiitus ja positiivne tagasiside (RQ2-7, RQ2-65, RQ2-88, RQ2-90)Oma töö nähtavamaks tegemine (RQ2-10, RQ2-37, RQ2-40, RQ2-60, RQ2-80)Materiaalne ja praktiline kasu<ul style="list-style-type: none">Töö ja eraelu tasakaal (RQ2-5, RQ2-45)Lisateenimisvõimalused ja koostöö (RQ2-31, RQ2-51, RQ2-54, RQ2-55, RQ2-66, RQ2-78, RQ2-85, RQ2-89)

	See versioon hoiab kategooriate arvu viies ning katab kõik olulised aspektid. Kas see jaotus sobib sulle? 😊
Sisend	Üks kategooria võiks olla sotsiaalne tugi, teine võiks olla õpetajatöö lihtsustamine. Edasi proovi ise.
Vastus	<p>Siin on viis peakategooriat, lähtudes sinu soovist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sotsiaalne tugi <ul style="list-style-type: none"> • Kuuluvustunne ja emotsionaalne toetus (RQ2-2, RQ2-3, RQ2-6, RQ2-15, RQ2-16, RQ2-17, RQ2-77) • Koostöö ja suhtlus teiste õpetajatega (RQ2-29, RQ2-32, RQ2-41, RQ2-42, RQ2-83) • Kooli sisene jagamine ja läbipaistvus (RQ2-28, RQ2-76, RQ2-87) 2. Õpetajatöö lihtsustamine <ul style="list-style-type: none"> • Ideede ja ressursside kogumine (RQ2-1, RQ2-9, RQ2-19, RQ2-20, RQ2-21, RQ2-22, RQ2-35, RQ2-39, RQ2-43, RQ2-47, RQ2-50, RQ2-67, RQ2-72, RQ2-81, RQ2-82) • Materjalide ja metoodikate leidmine (RQ2-14, RQ2-18, RQ2-36, RQ2-46, RQ2-57, RQ2-64, RQ2-71) • Kiire ja mugav info leidmine (RQ2-24, RQ2-52, RQ2-68, RQ2-69, RQ2-73) 3. Eneseareng ja motivatsioon <ul style="list-style-type: none"> • Tagasiside ja eneseanalüüs (RQ2-27, RQ2-30, RQ2-59, RQ2-74) • Julgus ja enesekindlus (RQ2-33, RQ2-44, RQ2-49, RQ2-62, RQ2-63, RQ2-70, RQ2-75) • Inspiratsioon ja motiveeritus (RQ2-8, RQ2-25, RQ2-48, RQ2-61, RQ2-84, RQ2-86) 4. Tunnustus ja nähtavus <ul style="list-style-type: none"> • Kiitus ja positiivne tagasiside (RQ2-7, RQ2-65, RQ2-88, RQ2-90) • Oma töö nähtavaks tegemine ja jagamine (RQ2-10, RQ2-37, RQ2-40, RQ2-60, RQ2-80) 5. Materiaalne ja praktiline kasu

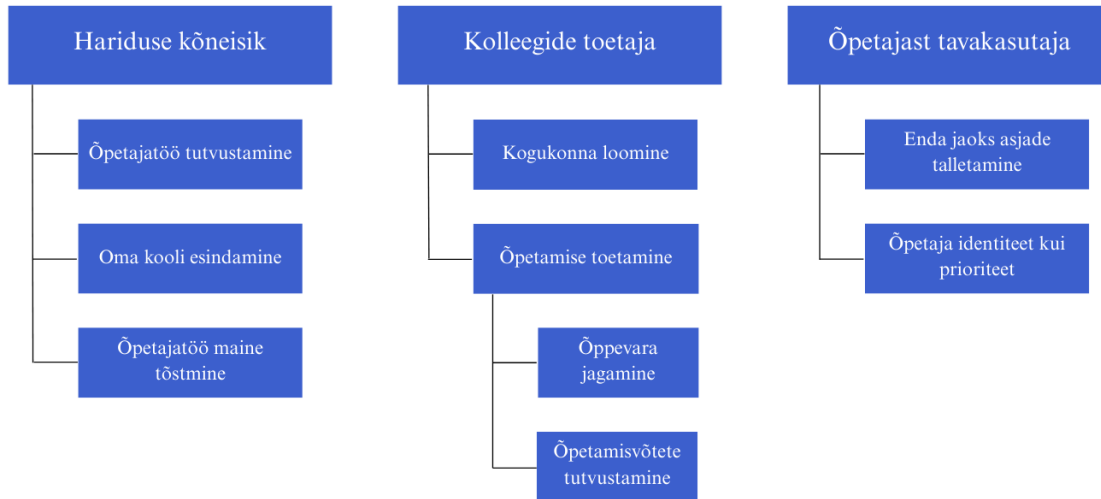
- Töö ja eraelu tasakaal (RQ2-5, RQ2-45)
- Lisateenimisvõimalused ja koostöö (RQ2-31, RQ2-51, RQ2-54, RQ2-55, RQ2-66, RQ2-78, RQ2-85, RQ2-89)

See jaotus hoiab kategooriate arvu viies ja järgib sinu määratud kahte põhisuunda.

Kas see sobib? 😊

Lisa 5. Koodipuu uurimisküsimuse „Kellena identifitseerivad end Instagramis hariduslikku sisu jagavad Eesti klassiõpetajad?“ lõikes

Joonis 2. Peakategooriate jagunemine esimese uurimisküsimuse lõikes.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Annaliisa Post,

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Õpetaja kui sisulooja sotsiaalmeedias: Instagramis hariduslikku sisu jagavate Eesti klassiõpetajate kogemused“, mille juhendaja on Pihel Hunt, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commonsi litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Annaliisa Post

13.05.2025